Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 144 (8051)
ИЮНИИН 20
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Ургасаа һайнаар харууһалха хэрэгтэй

Республикымнай колхоз, совхоз, ...ТС бүхэн зургаадахи табанжэлэй ...рүүшын жэлдэ хүдөө ажахын куль...рануудай үндэр баян ургаса түй...ха гэһэн социалистическэ уялга...удые абанхай, үйлэдбэриин түсэб ...ёонхой. Тэрэнээ бодото хэрэг дээ...нь бэелүүлхын түлөө оролдолго ...ргажа, түрүүшын алхам хэгдэһэн ...йна. Үнгэрэгшэ хабарай хэды ору...жо ерэбэшье, ороо̄һото болон бу...д культурануудай тарилга агротех...ническэ талаараа һайншье, богони...е болзорто хэгдэһэн байха юм. ...ооһото культуранууд түсэбһөө га...ур 4 мянга гаран гектар дээрэ та...гдаа. Мүн нёдондонойхидо оробол ...мянга гаран гектар кукуруза, мян...ад гектар хартаабха ехээр тари...ба. Түнхэнэй, Тарбагатайн ...лон бусад хэдэн аймагуудай ...лхозууд ба МТС-үүд хабарай та...лгые шанар һайнтайгаар үнгэргэ..., хараалһан түсэбөө амжалтатай...ар дүүргэбэ.

Тиигэбэшье, кукуруза, хартаабха, ...ощь болон корнеплодуудые тариха ...сэбөө дүүргээгүй аймагууд олон ...йна. Город шадарай Иволгын ай...гай колхозууд хартаабха тариха ...сэбөө миин 58, 2 процент дүүргээд ...йшоо. Мүн иимэрхүү байдал Кях...н, Хэжэнгын аймагуудта үзэгдэнэ. ...куруза тариха түсэбөө Сэлэнгын, ...йкало-Кударын, Баргажанай ай...гай колхозууд муугаар дүүргэһэн ...йха юм. Жэшээнь, Сэлэнгын айма...й колхозууд кукурузые ногоон ...нвейертэ тариха түсэбөө хахад...ашьегүй үлэшоо. Эдэ болон бусад ...магуудта овощь, корнеплодууд тон ...гаар таригдаа..

...Теэд үндэр баян ургаса абахын ...өө тарилгые һайн шанартайгаар, ...гони болзорто үнгэргэхэһөө, ...рилгын түсэбые дүүргэхэһээ гадна, ...энэйнгээ хойноһоо һайса харуу...лха хэрэгтэй гэжэ хүн бүхэндэ мэ...жэ ха юм. Илангаяа бороо багатай ...лдэ, тарилгые энэ тэрэ буртаг үб...дэ даруулангүй, хорхой шумуул...эдюулэнгүй, харууһалха шухала ...шэ. Энээн тушаа Түнхэнэй, Зэдын ...магуудай колхозууд болон МТС-...д бага бэшэ хүдэлмэри хэжэ байн.... Түнхэнэй МТС-эй харьяата кол...зуудай поли дээрэ кукурузын эшэ ...бша гаража, үндэр боложо байна. ...дэ нёдондонойхидо оробол тарил...н квадрадууд һайнаар хэгдэжэ, ...д хоорондын элдүүрилгые хоёр ...шэнь ябуулна. Мүн Үшөөтэйн ...ТС-эй механизаторнууд зарим по... дээрээ кукурузын ургасын бул...жа гараашьегүй һаань, буртаг ...нэнтэй тэмсэхын түлөө полиие нэгэ ...шэнь культиватораар элдүүрилнэ.

...гэбэшье, ургасые харууһалха та...ар олонхи аймагуудта юушье хэг...эгүй. Бичүрын, Хориин, Ториин ...лон бусад аймагуудта ороо̄һото ...льтурануудай, кукурузын, сахарна ...клын тарилга зарим газартаа бур... үбһэндэ дарагдажа эхилээ. Тии...эшье, буртаг үбһэ түүлгэ, ряд ...оронды̄н элдүүрилгэ хэгдэнэгүй, ургасада нэмэлтэ тэжээл үгтэнгүй байһаар. Бичурын, Кударын аймагуудай колхозуудта таригдаһан сахарна свёклын ургасые сохо, хорхой эдижэ эхилһэн байна. Тэрээнтэй тэмсэхэ хэмжээ-ябуулганууд үшөөл гүйсэд һайнаар ябуулагданагүй.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, олохон МТС-үүд, колхозууд энэ хүдэлмэриие ехэ тоодоггүй, тиимэһээ тэрээндэ һайса бэлдээгүй байшоо. Тарбагатайн аймагай хоёр МТС, Ториин, Чесанын болон Окино-Ключевскойн МТС-үүд мүнөө хүрэтэр кукурузын, сахарна свеклын, хартаабхын болон бусад культурануудай ургасын ряд хоорондо элдүүрилгэ хэхэ культиваторнуудаа заһажа дүүргээгүй байха юм. Мүн ургасада нэмэлтэ тэжээл оруулха хүдэлмэриие механизацилха тушаа оролдолго гаргагданагүй.

Иимэ байдалые саашадаа тэсэхэ аргагүй. Юуб гэхэдэ, кукурузын, сахарна свёклын, хартаабхын, корнеплодуудай гараса ряд хоорондын элдүүрилгэ саг соонь, һайн шанартайгаар хэһэнһээ ехэнхидээ болодог байна бшуу. МТС-үүдтэ, колхозуудта, совхозуудта энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга боломжо дүүрэн бии. Һүүлэй жэлнүүдтэ «Беларусь», «ХТЗ-7» гэхэ мэтын шэнэ тракторнууд олоор абтанхай. Мүн ороноймнай түрүү МТС-үүд «КУТС-4,2» гэдэг хоёр культиваторые холбожо, «ДТ-54» маркын гусеничнa трактораар ряд хоорондын элдүүрилгые хэдэг болонхой. Энээнэй сэнгынь мөөртэй трактораар хэһэн элдүүрилгэһээ нилээд химда байна. Гадна, зарим МТС-үүд «СКГ-6» сеялкын сошнигуудые абаад, ряд хоорондын элдүүрилгэдэ тааруулхадань һайн үрэ үгэнэ.

МТС-үүдэй, колхозуудай, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, мүнөө үедэ бии байһан хүсэтэ техникые бүрин түгэсөөр хэрэглэжэ, ряд хоорондын элдүүрилгые шадаал һаа үнэ сэн багатайгаар хэхые оролдохо зэргэтэй. Ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байһан агрегадуудые үглөөнэй 4 часһаа үдэшын 9 час болотор хүдэлгэхын түлөө ээлжээнэй хоёр халаан эмхидхэхэ шухала.

Гэхэтэй хамта, кукурузын, сахарна свеклын, корнеплодуудай ургасые шэнгэрүүлхэ, тарянай үбһые түүхэ хүдэлмэридэ нилээд олон хүн хэрэгтэй байна. Тиимэһээ энэ хүдэлмэридэ бүхы колхознигууд, һургуулиин һурагшад, студентнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой. Мүн энэ шухала хүдэлмэридэнь албахаагшад туһа хүргэхэ болоно.

1956 ондо гектар бүриһөө 60—70 пүүд ороо̄һо тарян, 150 центнер кукурузын эшэ набша, 110-115 центнер хартаабха, овощь болон сахарна свёкло абаха гэһэн социалистическэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада ургасын хойноһоо харууһалгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхэ гээшэ колхоз, совхоз, МТС бүхэнэй нангин уялга мүн.

КПСС-эй обкомдо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ тухай

Мүнөө жэлдэ республика дотор набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ асуудалые һая КПСС-эй обком, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзэбэ. Тиигээд энэ жэлдэ республикын колхозуудта 40 мянган тонноһоо бага бэшэ набшаһата тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ шиидхэгдээ. Мүн тэрэшэлэн ожорһо сабшажа абаха асуудал харагдаһан байна. Эдлүүриингээ газар дээрэ ожорһоной ургадаг һаа, үбһэ, солоомондо нэмэри болгохоёо колхоз бүхэн шадаал һаа тэрэниие ехээр сабшажа абаха ёһотой.

Үбһэ хуряалгын жэгдэржэ эхилтэр набшаһата тэжээл ба ожорһо бэлдэжэ дүүргэхэ даалгабари, мүн хүдэлмэриин график колхоз бүхэндэ гурбан хоногой болзор соо хүргэхэ гэжэ партиин айкомууд, аймгүйсэдкомууд уялгалагдаа. Тогтоогдоһон график ямараар дүүргэгдэжэ байнаб, бэлдэгдэжэ байһан тэжээл хэр шанар һайнтайгаар абтанаб, хэр һайнаар хадагалагданаб гэжэ саг үргэлжэ шалгажа байха хэрэгтэй.

Колхоз бүхэндэ набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэдэ ба ожорһо сабшалгада колхознигуудые олоор гаргуулха, аймагай центрнүүдһээ, МТС-үүд болон тосхонуудһаа хүдэлмэришэдые, албахаагшадые элсүүлжэ, воскреснигүүдые үнгэргэжэ байха гэжэ аймгүйсэдкомууд, партиин айкомууд уялгалагдаа.

Набшаһата тэжээл бэлдэжэ байха үедөө шугы бургааһа хайра гамгүйгөөр сабшажа, ногооень сабшажа боломоор ойн соорхойнуудые, талянуудые үлти зада гэшхэжэ, тэндэмодо шулуу дүүргэжэ болохогүй. Энэ ушарые аймгүйсэдкомууд болон МТС-үүдэй дирекцинүүд хинажа, шангаар хорижо байха ёһотой.

Улаан тугта бригадада

Эрхим ажалаараа нилээд сууда гараһан Иволгын МТС-эй нэгэдэхи тракторна бригадада мүнөө хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри һая һаял замхажа, трактор машинануудай үдэр һүнигүй хүнхинэлдэжэ байхань нэгэ бага бараг болоо. Үнгэрэгшэ хабартаа энэ бригадынхид, нээрээшье, шангаар хүдэлжэ, XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо ороо̄һото культурануудай эртын тарилгые хэдэхэн үдэр соо дүүргээд, оройн культурануудые, һүүлээрнь хартаабха, кукуруза, овощь, ногоон конвейер тарижа захалаа һэн. Хартаабха, кукуруза тариха түсэбөө тэдэнэр холо үлүүлэн дүүргэбэ. Хартаабха тариха түсэбөө бригада 200 процент дүүргээ. Мүнөө эндэ эртын пар хахалагдажа байнхай.

Хада ташалан газарта хүдэлмэрилжэ байбашье, бригадын трактористнууд энэ һарын эхиндэ условно трактор бүхэнөөр 219 гектар гэхэ гү, али нёдондонойхидо орходоо 51 гектар ехэ зөөлэн хахалалга хэжэ, МТС-эй тракторна бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ гараба. Мүнөө энэ бригадынхид тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые хахадһаа үлүүлэө.

Һүүлэй үедэ Улаан тугта бригадынхид ургасадаа харууһа хэхэ хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр бэлдэжэ, мүнөө түрүүшын тракторнууд кукурузын полинууд дээрэ гараад, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ байнхай.

— Бидэнэр энэ жэлдэ ороо̄һо тарянай, кукурузын, хартаабхын, овощиин баян ургаса ургуулхын тулада зундаа полинуудта хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар харууһа хэхэбди, — гэжэ нэгэдэхи бригадын бригадир нүхэр Степанов хөөрэнэ.

Ф. Фомин.

Республикын аймагуудта кукуруза тарилга тухай 1956 оной июниин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Силосто оруулагдаха кукуруза тарилга	ногоон конвейертэ хэрэглэгдэхэ кукуруза тарилга	ногоон тэжээлдэ хэрэглэгдэхэ ороо̄һото культурануудые тарилга
Зэдын	108,7	—	219
Яруунын	108,0	42,1	655
Курумканай	105,6	76,6	332
Кяхтын	104,2	107,7	483
Ториин	104,5	—	369
Хэжэнгын	101,7	145,7	506
Заиграйн	101,1	64,5	164
Хориин	100,8	—	396
Прибайкальска	100,5	32,0	200
Закаменай	100,1	57,8	43
Тарбагатайн	99,8	24,5	539
Мухаршэбэрэй	99,3	64,8	800
Бичурын	95,7	75,5	780
Иволгын	93,2	99,2	443
Түнхэнэй	92,0	110,2	638
Кабанскын	87,1	—	547
Кударын	86,9	128,0	690
Сэлэнгын	82,3	48,0	404
Б.-Кударын	81,9	62,3	183
Баргажанай	77,5	70,3	334
Баунтын	65,0	—	—

Республикын аймагуудта хабарай тарилгын ябаса тухай 1956 оной июниин 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	овощь тарилга	корнеплодуудые тарилга	зелёнко тарилга
Түнхэнэй	76,6	94,0	11,8
Бичурын	69,4	85,8	9,6
Зэдын	65,0	—	1,7
Иволгын	60,4	76,4	3,3
Закаменай	60,0	26,0	—
Б.-Кударын	58,3	64,7	—
Прибайкальска	57,5	72,5	11,0
Мухаршэбэрэй	57,3	90,0	—
Курумканай	56,6	18,1	0,8
Хориин	51,5	77,3	16,5
Кяхтын	50,0	109,8	5,6
Ториин	50,0	41,2	—
Заиграйн	46,8	26,8	9,7
Кабанскын	46,0	59,5	41,8
Тарбагатайн	45,8	72,9	—
Кударын	43,0	68,0	4,0
Баунтын	40,0	70,0	—
Баргажанай	38,0	50,0	51,4
Сэлэнгын	36,6	44,5	3,4
Яруунын	33,3	33,9	45,4
Хэжэнгын	28,0	—	31,4

СССР-эй ба ФНРЮ-гэй правительственна делегацинуудай хоорондохи хэлсээн

Советскэ Союзай ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын правительственна делегацинуудай хоорондохи хэлсээн июниин 18-да Кремль соо үглөөнэй 10 часта үргэлжэлөө. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн Н. С. Хрущевой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоянай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо В. М. Молотовой, Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Титотэй, Союзна гүйсэдхэхэ вечын Түрүүлэгшын Орлогшо Э. Кардельтай, гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй секретарь К. Поповичтой, Союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн М. Тодоровичтой, Хорватиин Арадай Республикын Гүйсэдхэхэ вечын Түрүүлэгшэ Я. Блажевичтэй ээлжээтэ хөөрэлдөөн болоо.

Хөөрэлдөөндэ советскэ талаһаа— В. В. Кузнецов, Н. П. Фирюбин, Л. Ф. Ильичев, К. Д. Левычкин байлсаа. Югославска талаһаа — В. Мичунович, Й. Вильфан, А. Вратуша байлсаа.

Хөөрэлдөөн һанал бодолоо ойлголсолгын, хани барисаанай ба үнэн зүрхэнэй ёһоор сэхэ руунь хэлсэжэ, бэе бэеэ гүйсэд ойлголсолгын ёһоор үнгэрөө.

Хэлсээн саашадаа үргэлжэлхэ байна.

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Титын Москвада ерээд байһан тушаа

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Тито болон тэрээнтэй хамта ябагшад июниин 18-да Москва шадарай «Кубинка» гэжэ аэродром ошобо.

Югославиин гүрэнэй ажал-ябуулагшадтай хамта КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Оборонын Министр Советскэ Союзай Маршал Г. К. Жуков, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. М. Пегов, авиациин Главна Маршал П. Ф. Жигарев ба бусад аэродром ошолсоо.

Хүндэтэ айлшад «Кубинка» аэродром дээрэ реактивна самолёдуудай, истребительнүүдэй, бомбардировщигуудай ниидэхые хараа. Мүн самоледӯудай ганса гансаараа, бүлэг бүлэгөөрөө ниидэхэ дээдэ пилотаж тэдээндэ харуулагдаба.

Түрүү механизаторнууд выставкэдэ ошохонь

Нёдондо Кяхтын МТС тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые 106 процент дүүргэһэн байгаа. Тиихэдэ нүхэд Цыбиковэй, Дансоруновай хүтэлбэрилдэг тракторна бригаданууд түсэбэй ёһоор тарянай ургаса абажа шадаһан юм.

Һаяхан МТС-эй коллектив эрхим механизаторнуудые Москва город, 1956 оной Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ экскурсяар, эльгээхэ асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Станциин ахалагша инженер И. В. Вдовиние, 6-дахи тракторна бригадын бригадир нүхэр Г. Э. Дансоруновые выставкэдэ эльгээхэ гэһэн дирекциин болон парторганизациин дурадхалые механизаторнууд нэгэн дуугаар һайшааба.

Григорий Эрдынеевич Дансорунов комсомольско-залуушуулай тракторна бригадын бригадираар табадахи жэлээ хүдэлжэ байдаг юм. Тэрэнэй бригада жэл бүри тракторна хүдэлмэриингөө, мүн ургаса абаха түсэбөө дүүргэдэг болонхой.

И. Федотов.

Югославиин Федеративна Арадай Республикын Президент И. Броз Тито, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо Микоян ба тэдэнтэй хамта ябагшад Ставропольско хизаарай Ново-Александровска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Григорипольсска станицада ерэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ногоон театр соо болоһон митинг дээрэ И. Броз Тито үгэ хэлэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико

КОМСОМОЛЬСКО АЖАБАЙДАЛ

Комсомолецууд малажал дээрэ

Маленковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель Сэлэнгын аймагай томохон колхозуудай нэгэн юм. Артелиин ажахын шиидхэхы һалбаринь малажал болоно. Малажал дээрэ залуушуул олоороо хүдэлмэрилнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ үбһэ ногооной ургаса муу байжа, адуу малдаа бардам хүрэхөөр тэжээл бэлэдхэжэ шадаагүй байшообди. Ушар нимэһээ малажалда эрхим хүнүүдые табижа, үбэлжэлгые үнгэргэлгэдэ бүхы анхаралаа хандуулха шухала байгаа. Тингэжэ, 1955 оной ноябрь һарада комсомольско организациин хамтын суглаан боложо, ажахынгаа гол һалбари болохо—малажал дээрэ комсомолецуудые олоор гаргаха, үбэлжэлгын үедэ тэдэнэй түрүү үүргые улам дээшэлүүлхэ гэжэ хэлсэһэн байгаабди. Комсомолецуудайнгаа 85 процентые малажалда гаргаха гэжэ комсомольско суглаан тогтоогоо һэн.

Суглаанай тогтоолые бэелүүлэн комсомольско организаци олон түрүү комсомолецуудаа отара болон фермэнүүдтэ эльгээһэн байна.

Манай комсомольско организаци энээгээрээ һанаагаа амарангүй, харин малаа һайнаар харууһалжа, ашаг шэмэ абалгые дээшэлүүлхын, мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэхын түлөө колхознигуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ комсомолецуудые болон залуушуулые олоор хабаадуулна. Партийна организацитай хамта комсомольско организаци мүрысөөнэй дүн хаһа саг соонь гаргалсажа, мүрысөөндэ түрүүлһэн комсомолецууд болон залуушуулые ханын газетэдэ, хүндэлэлэй доскада бэшэдэг ба тэдэнэй урма хэшээлые улам бадаруулхын тулада ехэхэн оролдолго гаргадаг байна.

Малаа һайнаар харууһалжа байһан комсомолецуудай ба залуушуулай дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохын тулада агитаторнууднай малшадай дунда хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ.

Эдэ бүгэдэ малшадай ажал хүдэлмэридэ муу бэшээр нүлөөлөө. Залуу малшад, илангаяа комсомолецууд үбэлэй үедэ малаа харууһалха, түл абаха талаар зарим тэды амжалта туйлаа.

Колхозой хониной отаранууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан арба гаран комсомолецууд ба залуушуул илангаяа һайнаар ажаллаа. Хонишон Владимир Будаев өөрынгөө отарын хонидые һайнаар харууһалан, бүрин бүтэнөөр ондо оруулжа, ногоон дээрэ гаргаа. Түл абаха түсэбөө 103 процент дүүргэбэ. Нүхэр Будаевтай суг хүдэлдэг Дымбрылцу Нимацыденова, Нимацу Цыдыпова баһал һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр түл абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Булаг гэжэ нютагай отарада хүдэлмэрилдэг комсомолка Дарижап Будаева эрхим хонишон гэжэ аймаг соогоо суурханхай. ВЛКСМ-эй гэшүүд Роза Буянтуева, Галина Цыбикова гэгшэд мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Эдэ гурбан комсомолканууд түл абаха түсэбөө дүүргүүтэй байна. Тэдэнэр мүнөө 450 хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байнхай. «Согото» гэжэ нютагта байдаг хонидой отарада комсомолец Жамбал Санжиев мүн лэ ажалай һайн жэшээ харуулна.

Мүнөө манай колхоз хони үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргээ. Энээндэ комсомолецуудай дүүргэһэн үүргэ нилээд ехэ байна.

Һүнэй-товарна фермэнүүдтэ хори шахуу комсомолецууд болон залуушуул хүдэлмэрилнэ. Эрхим һаалишад Дари Хайдапова, Дулмажаб Табутарова ажахын жэлэй эхинһээ хойшо племенной үнеэн бүриһөө 1960 литр һү һаагаад байна. Нютагай үүлтэрэй үнеэдэй фермын һаалишад Цыбигмид Тубчинова, Долгорцу Допдопова, Цырен-Ханда Эрдынеева мүн лэ һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Гэхэтэй хамта комсомольско организациин хүдэлмэридэ дутуунууд бии. Һайн үрэ дүн туйлаһан түрүү комсомолецуудай дүй дүршэлые дэлгэрүүлжэ, бүгэдын шадабари болгожо үшөө шадаагүй байнабди. Колхозой үмэнэ табигдажа байһан ажахын-политическэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ залуушуулые хабаадуулха хэрэгтэнь партийна организацида үшөөл багаар туһалнабди.

Партийна организациин хүтэлбэреэр манай комсомольско организаци ажахын зорилгонуудые бэелүүлгэдэ комсомолецууд болон залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулхын түлөө саашадаашье тэмсэхэ.

Г. Бадмаев, колхозой комсомольско организациин секретарь.

Адуулгашан Семён Власов

Семен Николаевич Власов Кабанскын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишадай дунда ехээр хүндэлэгдэдэг, алдар, солотой хүнүүдэй нэгэн юм. Теэд тиимэшье байнгүй арганьгүй. Семен Николаевич 160-аад һаамхай үнеэдые үдэр һүнигүй адуулжа, фермэдээ һү һаали дэлбэрүүлжэ байдаг бшуу. Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ фермынхид нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1078 литр гэхэ гү, али үрзанданайхидаа орходоо хоёр дахин шахуу ехэ һү һааһан байна. Энэ амжалта хадаа адуулгашан нүхэр Власовай оролдосотойгоор ажаллаһанһаа нилээд болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Ажахын энэ жэлэй үнгэрэгшэ 8 һара соо эндэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 602 литр һүн һаагдаад байна. Харин үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ үнеэн бүриһөө 500 литр хүрэхэгүй һүн һаагдаад байһан юм. Фермын һаалишад адуулгашан Семен Николаевичтай хамта мүнөө зундаа һайнаар ажаллажа, энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1500 литрһээ бага бэшэ һү һааха гэжэ шиидээ. Тэдэнэр энэ зорилгоёо бэелүүлжэ шадахань лабтай.

Зундаа эндэ яахадаа һүн ехээр һаагданаб гэхэдэ, үнеэд бухэли суудхэ соо бэлшээгдэнэ. Зундаа үнеэд суудхэдээ 5—6 дахин уһалагдажа, тэжээлэй дабһа долёолгогдожо байдаг. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ түрүү малшан үнеэдээ долёолгохоёо, марса хэдэг болоо. Иигэжэ үнеэдтэ марса хэжэ, хужар долёолгоходо аргагүй һайн. Үнеэд һайнаар эдсэлдэг, саг сагтаа уһа уужа байдаг болоно.

Ц. Дондоков.

Идеологическа хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэхэ

Үргэн ниитэ арад зондо партиин XX съездын материалнуудые тайлбарилан ойлгуулжа, хүдөөгэй ажалшадай үмэнэ съездын табиһан зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ талаар Ахын аймагта зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ байна.

Гэхэтэй хамта, республикын түбһөө холо оршодог Ахын аймагта ажаһуудаг колхозуудай малшадай дунда ниитэ-ойлгууламжын, культурно-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хангалтатай һайнаар табигдаадүй байһаар. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын Ахын аймагай таһаг хангалтагүйгөөр хүдэлһөөр. Ухаан сэдьхэлдэ хадууггдамаар, удха һайнтай лекци болон элидхэлнүүдые Обществын Ахын отделениин гэшүүд уншанагүй шахуу. Үнгэрһэн таба һарын туршада тус отделениин гэшүүд арай гэжэ 37 лекци уншаһан байна. Мүн партиин айкомой элидхэлшэд болон хүдөөгэй лекторскэ нэгэдэлнүүдэй лекторнүүд КПСС-эй XX съездын заабаринуудай ёһоор хүдэлмэреэ шэнэдхэн табижа, аймагайнгаа колхозуудай адууһа малаа олон болгожо, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ туһа нэмэри оруулаадүй байһаар.

Ахын аймагай колхозууд ажахын үнгэрһэн 8 һара соо һү һааха жэлэйнгээ түсэб 13 процент дүүргээ гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө миин 55 литр һү һааһан байна. Тиигэжэ ахынхид һү һаалгаар бүхы аймагуудай һүүлдэ ябана. Мүн гүрэндэ мяха тушааха ба худалдаха түсэбөө Ахын колхозууд дүүргэхэ гэжэ һанаалаашьегүй байһаар.

Малажалтай Ахын аймагай колхозуудай ажахынгаа гол һалбарие хүгжөөхэ талаар энэ ехэ гээгдэлһээ гаралгые түргэдхэхэ хэрэгтэ партийна организацинуудай ябуулдаг эмхидхэлэй болон идеологическа бүхы хүдэлмэри зорюулагдаха ёһотой байгаа.

КПСС-эй Ахын айкомой болон ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган «Красные Саяны» газетэ идеологическа хүдэлмэрие ямараар харуулнаб гэжэ һонирхон, КПСС-эй XX съездһээ хойшо гараһан тус газетын номернуудтай танилсахада тиимэшье өөдтэй хүдэлмэри хэгдээгүй байна.

Энэ газетын мартын 4-нэй ба майн 13-най номернуудта агитаторнуудай хүдэлмэриие һайжаруулгада зорюулагдаһан түрүү бэшэгүүд хэблэгдэһэн байна. Эдэ хоёр түрүү бэшэгүүд соо жэшээтэ һайнаар хүдэлдэг нэгэшье агитаторай нэрэ дурдагданагүй. Мүн агитаторнуудай хүдэлмэриие хододоо шадамараар залан ударидадаг, саг соонь тэдэндэ туһалдаг, заабари зүбшэл үгэдэг партийна эхин организациин хүдэлмэри харуулагданагүй. Мүн агитаторнуудай хүдэлмэриие муугаар хүтэлбэрилдэг партийна эхин организациин секретарьнууд шүүмжэлэгдэнэгүй. Эдэ түрүү бэшэгүүд юрэнхы удхатай, хооһон уряалаар дүүрэнхэй. Тэрэ мүртөө үгэнүүдынь мэдүүлэл соогоо һууряа олоогүй, тиимэһээ ойлгосогүй. Майн 13-най түрүү бэшэг соо иигэжэ бэшэгдэнэ.

«Хөөрэлдөө хэхэдээ гансал газетэ дээрэхи материалнуудай удхые дууряагаад лэ хизаарладаг. Харин фермын гү, али ямар-нэгэн малшадай түрүү дүй дүршэл, үгышье һаа, дутагдалнууд хөөрэлдөөнтэй огто холбогдодоггүй, ямар нэгэн зорилгошье табигдангүй үнгэршэдэг байна».

«Красные Саяны» газетын мартын 22-ой номерто «Клубуудта болон библиотекэнүүдтэ хүдөө ажахын пропаганда һайжаруулха» гэһэн гаршагтай түрүү бэшэг хэблэгдээ. Хүдөө ажахын наукын туйлалтые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ, тэдэниие колхозой ажахыда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй клубууд болон библиотекэнүүд шухала газарнууд болохо ёһотой гэжэ тон зүб заагдана. Энэ шухала хэрэгтэ мууса хандаһан Сорогой хүдөөгэй клуб, Шарзын хүдөөгэй библиотекэ аймгүйсэдкомой культурын таһаг маша зүб шүүмжэлэгдэнэ. Зүгөөр адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын, колхозуудай олзо ехэ болгохын түлөө түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ энэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэгые колхозой правленинүүд, партийна эхин организацинууд ямараар эмхидхэнэб, клуб болон библиотекэнүүдтэ тэдэнэр ямар туһа хүргэнэб гэһэн асуудалда харюу энэ түрүү бэшэг соо олохын аргагүй.

Обществын гэшүүд нүхэд Волчатова, Ринчинов, Черкасова лекци уншаа гэһэн богонихон мэдээсэлнүүдһээ ондоо арад зоной дунда лекционно пропагандын хэр зэргэ ябуулагдажа байһаниие харуулһан статьянууд газетэдэ гараагүй. Обществын аймагай таһаг хангалтагүй хүдэлмэриие шүүмжэлһэн гү, али лекционно пропаганда зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан хүдөөгэй түрүү лекторскэ нэгэдэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл дэлгэжэ харуулһан нэгэшье статья үнгэрэгшэ гурба һара хахадай туршада хэблэгдээгүй.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэб тушаа XX съездын Директивэнүүдые республикынгаа болон аймагайнгаа материалнууд дээрэ үндэһэлжэ тайлбарилһан статьянууд хэблэгдэнэгүй. Зургаадахи табанжэл соо СССР-эй хүдөө ажахые хүгжөөхэ тушаа хуудаһан зорюулагдаа. Тэрээнһээ гадна нэгэ хэды ТАСС-эй материалнуудһаа ондоо пропагандистска статьянууд толилогдоогүй.

Коммунистнуудай болон комсомолецуудай политическэ һуралсал тушаа нэгэшье пропагандистын, парторганизациин секретариин бэшэһэн статья энэ үе соо мүн лэ харагданагүй.

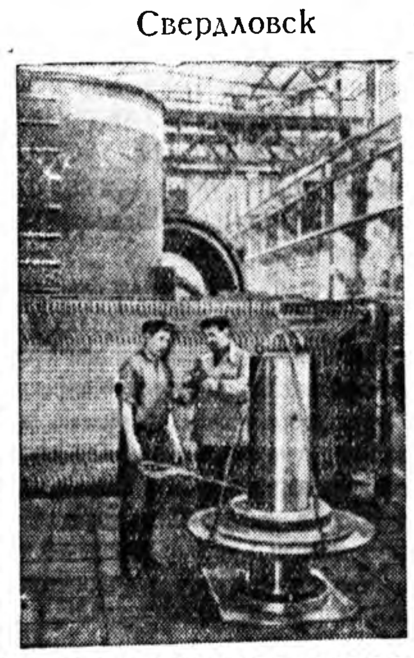
Газетэ бүхэн идеологическа хүдэлмэридэ анхаралаа саг үргэлжэ табиха, шэнэ табанжэлэй зорилгонуудые ойлгосотойгоор тайлбарилха, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай болон ажалшадай дунда элидхэл болон лекци уншадаг ниитын эмхинүүдэй, гүрэнэй зургаануудай хүдэлмэриие хододоо харуулжа байха ёһотой.

★ Гидроэлектростанцинуудай барилга дээрэ ★

Сталинград

Свердловск

Иркутск

ЗУУН ГАРЬАА НЭГЭДЭХИ ЗУРАГ. Барилга дээрэ Сталинградска ГЭС-эй байшангай дээдэ ба доодо отделениин щитовэй тулгануудай армоблок бүтээдэг талмай байтуулагдаа. Арматурын блогууд эндэ асарагдаад, хабсаргагдадаг байна. Тулгануудай детальнуудые бэлэдхэдэг бригадые И. Я. Головченко хүтэлбэрилдэг юм. Энэ бригада юумэ нугалдаг станогто хүдэлмэрилхэдоо нормоёо 130—140 процентээр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир И. Я. Головченко, Н. А. Крамаренко гэгшэд ажаллажа байна.

***

ХОЁРДОХИ ЗУРАГ — «Уралэлектроаппарат» гэжэ завод сагые уридлан ажаллана. Энэ завод дүрбэн һарынгаа түсэбые үлүүлэн дүүргэв. Уральска электромашина бүтээгшэд ороной ехэ барилгануудта эльгээгдэхэ олон машина бүтээжэ гаргаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Куйбышевска ГЭС-тэ эльгээгдэхэ 75 киловольт хүсэтэй двигателиие хабсаргагдажа байна. Слесарь А. Е. Бабицын, участогай мастер П. М. Колегов гэгшэд ажаллажа байһаниинь.

***

ГУРБАДАХИ ЗУРАГ — дэлхэй дээрэ эгээн томо Братска ГЭС-ые бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилһээр хоёр жэл боложо байна. Братска ГЭС-эй барилгашадай коллектив түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ангарын баруун эрьедэхи барилгын участогта эрхим үрэмшэд А. Горбунов, В. Талдин ажаллажа байна. Тэдэнэр ажалайнгаа нормо 150—200 процент дүүргэнэ.

ТАСС-эй ФОТОХРОНИКО.

Дүүргэгдэдэггүй түсэбүүд

Манай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз аймагай центр Петропавловкһаа оройдоол 7 модоной газарта байдаг юм. Тиигэбэшье һүүлэй хоёр үлүүтэй һарын турша соо манай артелиин колхознигуудай дунда нэгэшье хүн лекци уншахаяа аймагай центрһээ ерээгүй.

Гэхэтэй хамта, партиин Зэдын айкомой пропаганда ба агитациин таһаг һара бүридэ колхозуудта хоёр гурбан лекци уншахаар түсэблэжэ, аймагай газетэдэ толилжо байдаг юм. Апрель, май һарануудта гурба-гурбан лекци манай колхоздо уншагдахаар түсэблэгдэһэн аад, дүүргэгдэнгүй үлөө.

Жэшээлхэдэ, Н. А. Булганинай ба Н. С. Хрущевой Англида аяншалһан тухай нүхэр Жамбалов, ганса нэгэн хүндэ шүтэхэ ябадалай хоротой байһан ба түүхэдэ олониитэ зоной дүүргэдэг үүргэ тухай нүхэр Морохоев, малажал түргэнөөр хүгжөөхын тулада тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абадаг болохо тухай нүхэр Раднаев май һарада лекцинүүдые уншаха ёһотой байгаа. Теэд тэдэнэй нэгэнииншье ерээгүй байна бшуу.

Июнь һарада мүн лэ гурбан лекци уншагдахаар түсэблэгдэнхэй. Энэ түсэбэй дахяад саарһан дээрэ үлөөгүй һаань, бидэнэр колхознигууд партиин айкомой агитаци ба пропагандын таһагые даагша нүхэр Ж. Г. Лумбуновта баясхалан хүргэхэ байгаабди.

Т. Батамункуев, Д. Санданов.

„Аршан“ курорт дээрэ

Июниин 1-һээ «Аршан» курорт нээгдэбэ. Мүнөө эндэ 400 гаран хүн амаржа, бэеэ аргалуулжа байна. Мүн 30 гаран хүн курсовко абаад, амаржа байнхай.

Эндэ һайнаар амарха, бэеэ аргалуулха талаар һайн эрхэ байдал байгуулагданхай. Ванна корпус, гидрокабинет, физиокабинет гэхэ мэтэ саг соогоо заһагдаһан, хэрэгтэй түхеэрэлтээр хангагдаһан байна. Эндэ хэдэн янзын аршаан, лаборатори бии. Һайн шанартай, олон янзын эдеэ хоол бэлдэгдэнэ.

Мүн эндэ амаржа байгаашадта хэдэн лекци уншагдаа.

П. Саянский.

Хүнэй сэдьхэл руу нэбтэрэн орохо...

—☆—

(Клубай хүдэлмэриин дүршэлһөө)

☆ ☆

Тарбагатайн аймагай Десятниковска хүдөөгэй клуб (даагшань нүхэр Григорьев) ажал хүдэлмэреэ түсэбэй ёһоор, нютагайнгаа ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулна.

Десятниково ба Бурнашево гэжэ дүтэ дүтэхэнэ оршодог хоёр һууринайхид—гол түлэб Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхид тус клубта ерэжэ, сагаа культурнаар үнгэргэдэг, кино, концерт харадаг, һонирхолтой лекци шагнадаг, залуушуул хатар танца мэтэ хамтын наада эмхидхэдэг.

Клубые даагша нүхэр Григорьев клубайнгаа ажал хүдэлмэриие түсэблэлгэдэ, мүн табигдаһан түсэбөө наринаар бэелүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулдаг. Тиимэһээ клубай хүдэлмэриин гараха һарын түсэб барагдааша һарын хуушаар табигдаад, колхозой партийна, организацитай, клубай соведтэй, эдэбхитэдтэй дэлгэрэнгыгээр зүбшэгдэжэ баталагдадаг юм.

Клубай хүдэлмэриие һайжаруулгада клубай эдэбхитэд,—нютагай коммунистнууд, комсомолецууд, хүдөөгэй интеллигенци ехээр туһална.

Байгша оной түрүүшын кварталай туршада Десятниковска хүдөөгэй клуб һайнаар хүдэлмэрилөө. Энэ үе соо колхозой бригадануудта, полевой стануудта, фермэнүүд, дээгүүр, мүн клубташье хамта 23 лекци, элидхэлнүүд хэгдээ, 15 концерт табигдаа, залуушуулай 36 вечер эмхидхэгдээ, элдэб темээр 44 хөөрэлдөөн үнгэргэгдөө, 97 кинофильм харуулагдаа. Тус колхоздо газетэ, брошюранууды хамтаараа уншалга үдэрһөө үдэртэ эмхидхэгдэдэг.

Партиин XX съездын сэсэн мэргэн шиидхэбэринүүдэй гүн удхые культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин али бүхы формоор дамжуулан, үргэн ниитэдэ ойлгуулха гэһэн зорилгые энэ клубай эдэбхитэд урдаа табиһан байна. Иимэһээ Десятниковска хүдөөгэй клуб болон тэрээнэй эдэбхитэд хадаа колхознигууд болон механизаторнуудые элсүүлжэ, артелиингээ ажал хүдэлмэриие амжалтатайгаар бэелүүлхэдэнь колхозой правлени, партийна организаци хоёрой һайн туһалагшань болонхой.

Элдэб темэнүүдээр хөөрэлдөө хэжэ, газетэ, брошюра уншажа, тэдэнээ колхознигуудтай зүбшэн хэлсэлгэ Десятниковска хүдөөгэй клубай хүдэлмэриин эгээ дэлгэрэнгы арга методынь болоно.

Бурнашево тосхондо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэ бии юм. Энэ фермын һаалишадай дунда «Малайнгаа тэжээлые гамтайгаар гаргашалха», «Үнеэ һаалгын түрүү арганууд» гэһэн ба бусад темэнүүдээр хөөрэлдөөн, хамтын уншалга үнгэргэгдэһэн байна. Эндэ хөөрэлдөө, уншалга үнгэргэдэг Соколов болон бусад темынгээ удхые дэлгэрэнгыгээр ойлгуулха гэжэ оролдохоһоо гадна, фермын ажал хүдэлмэриин эмхидхэлдэ ямар дутуу дунданууд, һайшаалта таланууд бииб гэһэн халуун хөөрэлдөө үүдхэдэг юм. Иимэ хөөрэлдөөнэй ашаар фермынхид ажалдаа түрүү арга хэрэглэхые оролдодог, ажалай дутуу дундануудые элирүүлдэг, хойрог хашан зарим хүнүүдээ шүүмжэлдэг болоо.

Иимэ хөөрэлдөөн колхознигуудай эдэбхи үүсхэлые бадаруулна, эршэмтэй ажалда, дутагдалнуудтай тэмсэлдэ зоригжуулна.

Нэгэтэ, «Малайнгаа тэжээлые гамтайгаар гаргашалха» гэһэн хөөрэлдөөнэй үедэ «хэбтэһэн хони бодхоохогүй» гэлсүүлдэг номгон үгэ дуугүй, бэеэ бараад һуудаг һаалишад В. Михалева, В. Скворцова фермын ажалай эмхидхэлдэ байһан дутагдалнуудые һанагдаагүй абьяастайгаар элирхэйлжэ, хүдэлмэридөө хайша хэрэг, хойрогоор хандадаг зониие шүүмжэлжэ ороһон байна.

— Манай фермые абаад үзэе,— гэжэ түдэгэсэһэн, яаруушье һаа, зүгөөр үгэ бүхэнөө тоб байса үгүүлэн В. Михалева хэлэжэ ороно.—Дутагдалнууд захаһаа бии. Мүнөө хөөрэлдөөндэ үнеэн хадаа тэжээлээ эдидэг сагтаа эдеэ һаа, һүеэ татангүй, һайнаар табидаг гэнэбди. Теэд манай фермын кормозапарник үнеэдэй тэжээл саг соонь бэлдэдэггүй. Кормозапарнигай хүдэлмэришэд ажалдаа хайша хэрэгээр хандажа, үнеэдэй эдихэ хоолые үдэр бүхэндэ хожомдуулна. Иимэ байдалтай байгаад, һаалгын түрүү арга методые хэрэглэжэ шадаха аалди? Фермын олон таһалгануд ариг сэбэрэй талаар тон хангалтагүй, муухай һалан, нобшо байдаг...

Удаань В. Скворцова үелдэг Михалевагаа дэмжэжэ, һаалишад үнеэдтээ оройтожо гарадаг, үбһэ хоолыень саг соонь үгэдэггүй, һаалиинхид сэбэр халаадаар хангагдаагүй гэжэ шүүмжэлжэ ороо һэн. Энэ мэтэ ажалай олон дутагдалнуудые һаалишад элирүүлээ, шүүмжэлээ.

Теэд жиирэй зоной элирүүлһэн, шүүмжэлһэн дутуу дундануудые усадхахын түлөө тэмсэл эмхидхэхэ гээшэ ажал хүдэлмэриие һайжаруулгын гол арга, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй эгээ харюусалгатай хэрэг мүн.

Тиимэһээ эдэ хэлэгдэһэн шүүмжэлэлые клубай эдэбхитэдэй гаргаһан «Дайшалхы хуудаһан» дэмжээ юм. Удаань колхозой парторганизаци, правлени зохихо хэмжээ абажа, элирүүлэгдэһэн дутагдалнуудые усадхаһан байгаа. Мүн фермын кормозапарнигташье хүдэлдэг зон ажалаа һайжаруулһан, үнеэдэй тэжээлые саг соонь бэлэн болгоод байдаг болоо һэн. Энэ ушар шүүмжэлэлые хүндэтэй болгоо. Жиирэй һаалишадай шүүмжэлэлэй үндэһөөр абтаһан эдэ хэмжээнүүдые, хэгдэһэн хубилалтануудые хаража, бусадшье колхознигууд урмашаха, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлынь ургаһан байна.

Десятниковска хүдөөгэй клубай эдэбхитэд гахайн фермын хүдэлмэришэдэй болон кукуруза ургуулгын звеногойхидой дунда мүн иимэ хөөрэлдөө хэжэ, олон дутагдалнуудые элирүүлээ, колхозой ажалай эмхидхэлые нилээд һайжаруулаа юм.

Энэ клубай эдэбхитэдэй хэдэг хөөрэлдөөн хүдөөдэ ябуулагдадаг культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин нютагай ажабайдалтай холбоотой байха нэгэ аргые харуулна.

Гэбэшье, Десятниковска хүдөөгэй клубай эдэбхитэд культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие нютагайнгаа ажабайдалтай нягтаар холбохо үшөө нэгэ иимэ аргатай юм. Ямар нэгэн асуудалаар хөөрэлдөө, уншалга хэхэ даабари абаһан агитатор гү, али комсомолец фермэ, полевой стан ерэмсээрээ, зониие суглуулаад, хөөрэлдөөгөө тэрэ дары хэжэрхидэггүй, харин нэгэ хоёр үдэрэй туршада ажалтайнь танилсаад, колхознигуудтай хамта ажаллалсаад һүүлээрнь хэдэг байна. Энээн тухай Десятниковска хүдөөгэй клубые даагша иигэжэ хөөрэнэ:

— Урдандаа манай клубай эдэбхитэд фермэ дээрэ ерэ ерэһээр түргэхэн зониие суглуулаад, гоё гэгшээр хөөрэжэ ородог, шанга гэгшээр уншадаг, ажалаа һайнаар хэгты гээд лэ уряалжа, уряалжа бусадаг һэн. Теэд агитатор уряалжа, гэгээрүүлжэл байха, артелиин ажал хэрэг тэрэл зандаа, хүдэлэнгүй байгша һэн. Харин фермэ, поли дээрэ ерээд, зоноор адли хүдэлмэри хэлсээд, һүүлээрнь сүлөө саг оложо, хөөрэлдөө хэхэдээ бүтээжэ байһан ажалайнгаа ушар ёһые ойлгуулхада, дутуу дунданууд тухай шүүмжэлэл үүдхэхэдэ, колхознигууд ажалдаа һайнаар хандадаг болоо, артелиин ажалшье һайжаржа эхилһэн байна. Иигэжэ культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулхада, зүйтэйшье, туһатайшье, һайн аша үрэ үгэдэгшье байна.

Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой правлени, парторганизаци нүхэр Григорьевой энэ эдэбхи үүсхэлые дэмжэһэн байна. Мүнөө тус колхозой правлени клубые түхеэрэлгэдэ, һэльбэн заһабарилгада 17000 түхэриг һомолоо. Мүн урданшье, колхозой правлени клубай түхеэрэлгэдэ ехэ мүнгэ һомолдог байгаа.

Иимэһээ Десятниковска хүдөөгэй клуб парти, правительствын шиидхэбэри, заабаринуудые үргэн ниитэ ажалшадта нэбтэрүүлхэ, хүдөө колхознигуудай культурна эрилтые гүйсэд хангаха бодото гуламта болохо үргэн замда орожо байна.

С. МАКСАНОВ.

Колхоз, МТС, совхоз бүхэн барилгынгаа түсэбые дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэгты!

Урагшаа ябанагүй

Хүршэ Курумканай аймагай хүдөө ахын хүдэлмэрилэгшэдэй Хандал... ай танилсаад байхадаа Баргажа... аймагай 18 партсъездын нэрэм... тэ колхозой гэшүүд энэ жэлдэ ма... байранууд болон бусад барилга... дые бариха талаар горьтой ехэ ...га абаһан юм. Абтаһан уялгын ...ор, энэ жэлдэ колхоз 50 толгой ...рэй байха нэгэ байра тэжээлэй ...нитайгаар, 5 автомашинын баг... мжатай нэгэ гараж, 200 тонно ...хо тарянай склад гэхэ мэтые ба... а ёһотой байгаа.

...нэ барилга хэхын тулада кол... ой правлени 20 хүнһөө бүридэ... барилгын тусхай бригада эмхид... э вэргэтэй юм. Тэд бригада эм... ...дээ гэжэ нэрэтэйшье һаа, мү... барилга дээрэ оройдоол 8 хүн ...лана. Бригадын бэшэ хүнүүд он... элдэб хүдэлмэринүүдтэ тараа... ...оо.

...рэхэ үбэлдөө үнеэдэй типо... байрые түргэн аргаар бари... гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа. Тии... тэрэ байрын баригдаха газарта ...о, шулуу хүсэд хүрэхөөр зөөгдэ... байна. Мүнөө болоод байха... ...рэ байра түргэнөөр бэшэ, харин ...наар баригдажа байнхай. Үнеэ... байра үнихэпэй баригдажа за... ...ан аад, хүдэлмэринь урагшаа ...агүй. Мүнөө хэдэхэн хүн байрын ...н һаял татажа байна. Юундэб ...дэ, тэдэнэй хүдэлмэрие хэншье ...ганагүй, барилгашадһаа шанга ...тэ хэгдэнэгүй.

...ун түсэбөөр хараалагдаһан бу... ...шье барилганууд хэгдэжэ үшөө ...алаадүй байһаар. Мүнөө хаба... тарилга дүүрэжэ, колхознигууд ...а сүлөөтэй болоо. Үбһэ ху... ...гын эхилтэр гол гол хүдэлмэри... ...дые хэжэ дүүргэхын тулада кол... ...ой правлени һаяын сагта барил... хүдэлмэрие үргэн далайсатай... ...р ябуулжа захалха ёһотой.

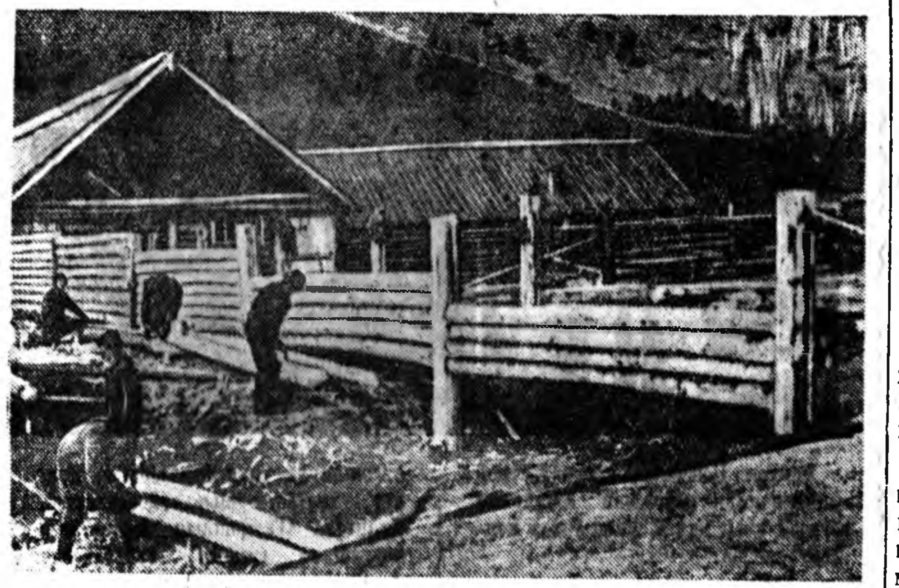
М. Гроссман.

Барилга түргэнөөр бодхоогдоно

...нэ жэлдэ Сэлэнгын аймагай ...оммунизм» колхоздо малай бай... болон бусад барилганууд хэ... хэзээнэйхиһээ олоор, түргэнөөр ...игдажа байдаг. Колхозой центр... ...дүтэ 500 хонидой байха нэгэ ти... ...ой байра богонихон саг соо ба... ...дажа дүүрэбэ. Һаяхан барилга... ...ай бригадынхид хонидой байха ...ө нэгэ шэнэ байра барижа, ...глалгада үгэбэ.

...үн колхознигуудай һууха гэр... ...д, үйлэдбэриин бусад барилга... ...д хойно хойноһоо бодожол бай... Һая нэгэ бани баригдажа дүү... .... Колхозой центртэ 6 шэнэ гэр ...игдаа. Һаяар үшөө 4 гэр бариг... ...а эхилхэнь.

Ш. Содномов.

Энэ жэлдэ гүрэндэ 600 гахай шахажа тушааха, худалдаха гэжэ шиидэһэн Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үбэлэйнгөө эртын поршоонхонуудые һайнаар томо болгожо байна. Намартаа шахагдаха 500 гаран поршоонхо зунай бэлшээридэ гараад, түлжүүлэгдэжэ байнхай. Урзанда бариһан гахайн зунай байра багадажа, колхоз мүнөө жэлдэ зунай үшөө нэгэ байра барижа байна. Тэрэ байрада 60 эхэ гахай поршоонхонуудтайгаа хамта зуһуулагдахань. Зунай сагта гахайн байха хадань тэрэ байра нэгэ талаараа задагай байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: үбэлэй типовой байрын хажууда гахайн зунай байра баригдажа байна.

А. Мантаевай фото.

Малай байра түргэнөөр, химдаар, һайнаар баринабди

Комплексно бригададамнай тарянажалһаа гадна 7 мянгаад хони, 60 толгой гахай, 90 мори даалгагданхай. Манай бригадынхид ойрын хэдэхэн жэл соо элбэг ехэ тэжээлтэй болохотоёо хамта ниитынгээ малые зохид һайн байрануудаар хангаха гэжэ шиидэһэн байна. Манай бригада мүнөө жэлдэ 600 хониной байха нэгэ байра, 250 толгой гахайн нэгэ байра, 300 квадратна метрын тарянай ток, малшадай һууха 4 гэр бариха түсэбтэй байһан юм. Теэд бидэнэр КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, үшөө нэмэжэ, 500 тонно тарянай орохо склад, хамтын байратай, столовотой, кунхитай, улаан булантай, полевой стан, 400 квадратна метр талмайтай цементээр жэлэгдэһэн тарланай ток бариха уялга абаһан байнабди. Барилгын хүдэлмэрие түргэнөөр ябуулжа, абаһан уялгаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тулада бригададаа барилгын тусхай звено бии болгоһон байнабди. Тэрэ бригада дүй дүршэл ехэтэй модошо дархашуулһаа, шулуугаар барилга хэгшэдһээ, хамта 13 хүнһөө бүридүүлэгдэнэ. Барилгада орохо модо шулуу болон мори унаагаар, зэр зэмсэгүүдээр звено гүйсэд хангагдаа һэн.

Тиигээд модошо дархашуулнай үнгэрэгшэ хабартаа эршэмтэйгээр ажаллажа, малшадай һууха 4 гэр, полевой стан барижа дүүргээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхоздо малай байра болон бусад барилга шулуугаар баригдадаг болоо. Шулуугаар барилга хэхэдэ хүдэлмэри түргэнөөр ябадаг, малай байра химдаар, ажал багатайгаар баригдадаг байна. Тэрэнһээ гадна, шулуун барилга үеын үедэ, хэдэн зуун жэлдэ яаншьегүй байхань мэдээжэ. Бидэнэр республикын түрүү колхозуудай жэшээгээр мүнөө жэлдэ хониной, гахайн байха байрануудые, тарянай склад шулуугаар бариха гэжэ шиидэһэн байнабди. Мүнөө дүрбэн хүнһөө бүридэһэн шулуушадаймнай звено 250 толгой гахайн байха байрын, 600 хониной байрын торхонуудые бодхоогоод, тарянай нэгэ склад барижа байна. Тэрэ складта орооһо ашаха, буулгаха хүдэлмэри мүн механизацилагдаха юм. Һүүлэй үедэ тарянай хушалтатай ток, наран сушилка баригдажа эхилэнхэй.

Иигэжэ манай бригадынхид, илангаяа барилгашадаймнай звеногойхид хойто жэлһээ саана болгонгүй бүхы малаа типовой байрада, малшадаа һаруул сэбэр гэрнүүдтэ оруулхын түлөө оролдосотойгоор ажаллажа байна. Барилга дээрэ ябажа байһан дархашуул Мунко, Даша, Булат Гармаевууд, Мунко Будажапов, Даба Цыдыпов, Марк Павлов, Доржима Банзарова болон бусад эрхимээр ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабарие холо үлүүлэн дүүргэнэ. Үнгэрэгшэ хабартаа бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ манай бригадынхид түрүүлжэ гараа. Саашадааашье мүрысөөндөө илагдахагүйн тула шангаар тэмсэхэбди.

П. Очиров, Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой 2-дохи комплексно бригадын бригадир.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр О. Р. Кляшко, Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн В. П. Серебренникова, Баунтын аймагай Ципикан тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр П. В. Колоколова, Хойто-Байгалай аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Т. А. Рогова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 7 эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа. Тэдэнэй тоодо Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Б. Бадмаева, Кабанскын аймагай Закалтус тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. Г. Орлова, Улан-Удэ городой Городской районой гэрэй эзэн эхэнэр Е. Г. Быканова ба бусад бии.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 15 хүн шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Г. Ж. Цырендоржиева, Түнхэнэй аймагай Торы тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Д. Н. Шагланова, Баргажанай аймагай Баянгол тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Н. Ц. Шоноева, Кабанскын аймагай Большое-Колесово тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр М. С. Шапова гэгшэд бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 30 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 71 хүн шагнагдаһан байна.

Үнинэй һаалишадай ойн баяр

Кударын аймагай Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоз һаалишанаар олон жэлдэ ажаллаһан гэшүүдэйнгээ ойн баярые тэмдэглэбэ. Эгэшэ дүү Манира ба Елизавета Новоселоватан һаалишанаар, Петр Петрович Шайдуров малшанаар түрэл колхоздоо 20 гаран жэлэй туршада ажаллаһан байна. Мүн һаалишад Е. В. Сукнева, М. В. Сутурина гэгшэдэй түрэһөөр 44 жэл, һаалишанаар ажаллаһанайнь 20 жэл гүйсэһэн байна. Эдэнэй ажалай ойн баярые бүхы колхознигууд тэмдэглэбэ.

Колхозой үнинэй һаалишад, малшадта партиин айкомой ба аймгүйсэдкомой грамота болон шангууд барюулагдаба. Энэ ойн баярые һайндэрлэлгэдэ хүршэ колхозуудһаа айлшад ерэһэн байна.

Тус колхоз июниин 1 болотор 527 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаа. Энэнь урда жэлэйхидэ орходоо 162 литрээр үлүү ехэ болоно.

С. Скольжиков.

Залуу бэшэгшэдэй зохёолнуудһаа

А. МАНГАТХАНОВ.

Монгол орон тухай дуун

Молор үргэн Монголой талаар
Мандан гараһан наран соробхёо.
Монгол түрэл—манай таланар
Мандаһан социализмын замаар дабхяа!

Амгалан дайдынь арюун огторгойнь
Ажалай, дуунай хүсэндэ зэдэлнэ.
Амитан зонойнь агуу золынь
Арбижан байнал үдэр бүхэндэ

Түрэл газарынь тэмгэ гаталан,
Түмэр харгы толорон байнал,
Тэрэнэй хажуугаар бэлшэн атарлан,
Түмэн хонид хушууран сайнал.

Молор үргэн Монголой талаар
Мандан гараһан наран соробхёо.
Монгол түрэл—манай таланар
Мандаһан социализмын замаар дабхяа!

Д. ЛУДАНОВА.

Үглөөдэрэй багшада

Банзаровай институт дүүргэжэ
Багша болоод гарахадаа,
Мүнгэлжэ бэшэһэн гаршагтай
Наһанайнгаа путевко абахадаа,

Оюун бэлигтэ ухаагаа,
Олоһон абаһан эрдэмээ,
Олон олон һурагшадта
Онсо дамжуулан үгөөрэй.

Эрдэмэй үүдэ нээһэн
Институдаа хүндэлжэ ябаарай.

Хүмүүжүүлэн шамай гаргаһан
Хүндэтэ багшанараа һанаарай.

Аяар холын фермэнүүдээр
Аяшархангүйгөөр ябаарай.
Хүдэлмэриин зоной дунда
Хүндэтэй ходо байгаарай

Хүдөө нютагта ошоходоо
Хүдэлжэ һургуулидаа ябахадаа,
Эдир хүүгэдтэ дурдуулан
Эрхим багша гүүлээрэй.

З. ГОМБОЖАБАЙ.

Гэр тээшээ...

Түргэдэжэ автобус урагшаа яарана
Түрэһэн нютаг Түгнэмни ойротоно,
Ута унжагар харгы һолжорон,
Ула доогуурнь шургана ходорон.

Үбгэн барьягар талын нарһанууд
Урагша хойшоо урилдана һубарин,
Хониной шэнээн ургамал шулуунууд
Холодон хойно үлэнэ хагасан.

Гүлгэлһэн бургааһад жэрылдэн
урдаһаамни,
Гүйлдэжэ угтаһан үхибүүд шэнги,
Туласа хажуудам ерээд гэнтэ
Тэрэ дары үнгэршэнэ тэндэ.

Эхым зөөлэхэнөөр энхэрһэндэ
адляар
Энэ харгы үлгыдэнэ намай,
Юрэ һанаамни гансал баяраар
Юундэшьеб даа дүүрэнхэй.

Нютагайм газар захалбал
эндэһээ:
Малша бурят басаганайм «һааш,
һээш»,
Ханхайе зэдэлүүлһэн хониной
маараан
Хамаг сэдьхэлым сэнгүүлбэ
буляан.

Холшор бага ябахадаа энээгүүр,
Харгаата голойшье эрьеэр наадан,
Бургааһа унаад, гүйлдэн
нүхэдөөрөө
Бултижа тангаршаагша бэлэйб
шууялдан.

Байлгыш машинаа, шофёр, гэхэдэм,
Бахардажа шэртээд, намда тэрэм
«Зүбтэй» гэһэндэл аниб гээ;
Зүрхэнэйм нюусые тааһан хэбэртэй...

В. БИЛЬДУШКИНОВ.

Инагтаа

Үргэн Сибирь дайдадаа
Үнэн зүрхөөрөө дурланам,
Үдэшэндөө сэнгэн ябахадаа,
Үелһэн инагаа магтанам...

...Хараадшье, һанаадшье үзыш,
Хани нүхэрни, ГЭС-ымнай,
Хада, ой, Байгалыемнай,
Халюуран байһан талыемнай.

Тосхон бодоно, харыш,
Төөримөөр тужа тайгадам...
Институдаа һайн дүүргыш,
Инагни, шамдаа найданам.

Түрэл минии Сибирьтэ,
Танил шэнэ тосхондо
Багшаар мэнэ ерэхэлши,
Баяр намдаа асархалши...

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай

ЗАЛУУ МАЛАА ҺАЙНААР ТҮЛЖҮҮЛНЭ

...дын гол дээрэ түбхинэһэн колхо... центрһээ гараад, Зүүн гол гэжэ ...ихан гол өөдэ үгсэхэдэ, малай ...ажа байһан хэдэ хэдэн газарнууд ...но хойноһоо үнгэрдэг. Нилээд ...ан саг соо ябаад байхада Зүүн ...оо Үтэгтэ гэжэ үшөө нарихан һаладаг юм. Тэрэ гол өөдэ нари... зүргэ харгыгаар яба-яба, эхи... ...нь хүсэгдэжэ үгэдэггүй. Энэ го... тулха эхиндэ холо ойгуур ни... сууда гараһан Хонгор уула ...э байдаг юм. Эгээ энэ уулын боо... ...охоно Ториин аймагай Хрущевой ...мжэтэ колхозой залуу малай ...гүүртэ мүнөө жэл зуһажа байн...

Энэ үдэр наратай сэлмэг байгаа... һаань, гүүртын хашарагууд ойн ...хойнууд соогуур, горхоной за... ...р таран, хэдэгэнээрхэжэ тиирэн... аятайханаар бэлшэжэ ябана. ...дөө хүсэ шадалаа һуларуулан... ондо ороһон хашарагууд даахи ...оёо унагаажархиихай, ута хүйтэн ...рые дабажа гараһан малнууд ...э һанахаарше бэшэ. Бултадаа ...нэр пэрдэгэр дүүрэн хээлитэй... ...д, шэмэ һайнтай нарай ногоо ...рээ орёожо ядан ядан түргэ... ...өөр зулгаанад. Малаа адуулжа ...ан Цырендоржо Гармаевтай уул... мэндэшэлэлсээд, шэнэ һони... тухайгаа хөөрэлдэжэ байтараа ...эй халуунда хашарагуудай тии... ...үй аятайханаар эдеэлжэ яба... ...ь гайхахадамнай тэрэ иигэжэ ...усаба:

— Эндэмнай хойто һарьдаг уула... ...най дүтэ байдаг дээрэһээ хододоо һэбшээ һалхитай, үдэрэй халуун наранай үедэшье һэрюун байдаг юм. Һоно, боргооһоншье гэжэ байхагүй. Иимэ хүдөө һэрюун тунгалаг газарта мал һайнаар бэлшэнгүй, эдеэлэнгүй яахаб?

Цырендоржо Гармаев жэл бүри залуу мал, гол түлэб хашарагуудые абаад, ногоо һайнтай холын бэлшээридэ гаража, зуһадаг юм. Тиигэжэ тэрэ һүүлдэ үнеэн болгогдожо, һүрэгтэ үлөөгдэхэ хашарагуудые һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, бэе һайнтай, ашаг шэмэ ехэтэй мал болгодог. Малажал дээрэ хамта хорёод жэл соо хүдэлмэрилжэ, жэлэй дүрбэн сагта мал эдеэлүүлхэ, харууһалха, бэлшээхэ талаар Цырендоржо Дашиевич ехэхэн дүй дүршэлтэй болоо. Тэрэнэй хаража байһан мал хододоо тарган, шэрхи тобир байдаг. Колхозойнгоо һаалиин гүүртэнүүдтэ һү ехэтэй үнеэдые олоор бии болгохын тулада түрүү адуулгашан ехэ оролдолго гаргана.

—Та малажал дээрэ үнинэй хүдэлмэрилжэ байна гээшэт, хайшан гэжэ хэдээ зарим үнеэд һү ехэтэй, шэрхи тобир, түл олоор үгэдэг байгша гээшэб? — гэжэ Цырендоржо Дашиевичһаа асуухада:

Малые нарай багаһаань хойшо һайнаар харууһалжа, эдеэлүүлжэ, зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэй. Һайн үнеэдтэй болохо гээл һаа, залуу малаа тугал ябахаһаань эхилээд, һайнаар түлжүүлэ. Тииһэн лэ сагтаа хүнэг дүүрэтэр гараха һүтэй үнеэдтэй болохош, — гэжэ хэлээд, — малайнгаа үүлтэрые түргэнөөр һайжаруулхын тулада мүн һайн үүлтэрэй бухანууд хэрэгтэй гээшэ ааб даа, — гэжэ нэмээдэг.

Мүнөө Цырендоржо Гармаев 100 гаран хашарагуудые даажа абаад, хүдөөгэй холын бэлшээридэ, Нүүшэбэл гэжэ газарта зуһажа байна. Зунай халуунда эндэ залуу малые зуһуулхада аргагүй һайн. Үдхэн тунга ногоотой бэлшээриин газарнууд эндэ элбэг. Түнхэнэй урда шэлын һарьдагуудта дүтэ байдаг тула зунай халуун сагташье эндэ һэбшээ һалхитай, һэрюун байжа, мал үдэр дүүрэн һайнаар эдеэлжэ ябадаг юм. Тиигэжэ түрүү адуулгашан намар болотор хаража байһан залуу малаа хабарайхида орходоо танигдахаар бэшэ болоторынь таргалуулжа, томо болгожо, зунай бэлшээриһээ буулгадаг. Хабартаа центнер шахуу шэгнүүртэй зунай ногоондо гараһан хашарагууд намар бэлшээриһээ бууха үедөө 2 центнер шахуу гэхэ гү, али хоёр дахин томо болоһон байдаг.

Колхозойнгоо центрһээ хорёод модоной газарта, хүдөө хүбшэ соо малтай ганса айлаар зуһажа байха гээшэ бэрхэтэй юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ нютагта, хэды хюдагдажа байбашье, шоно нохой олон боложо, илангаяа залуу мал, буруу хашарагуудые хаража байхада ехэ аюултай болоо. Саг үргэлжэ малһаан таһарангүй, хёрхоор хаража ябаха хэрэгтэй. Хүдөө хүбшэ газарта уһа намагтай, хүмэг хабшуутай, забһар ехэтэй шулуу адхаатай байдаг тула илангаяа хабартаа тэнхээ тамираа һуладуулһан малые бэлшээжэ ябахада мүн лэ аюултай байдаг. Тэнхээ муутай мал шабар соо гү, али шулуу хүнгэсэгүүдэй дунда унажа, бодожо шадангүй тиишээшье хэбтэшэхэ гэжэ байха. Мүнөө болотор эндэ горхоной үбэлэйнь мүльһэн хайлажа дүүрээдүй. Мал уһандаа ороод, мүльһэн дээрэ, хайлаһан мүльһэнэй забһараар унашажа болохо байна. Тиимэһээ Цырендоржо Гармаев Ким гэжэ багахан хүбүүнтэеэ хамта ээлжэлэн адуулжа, малаа нэгэтэшье эзэгүй орхидоггүй. Малаа ехэ нарилжа харадаг дээрэһээ нэгэшье мал гарза хохидолдо оруулангүй, бултыень зундаа һайнаар таргалуулаад, бэлшээриһээ нүүжэ ерэдэг байна.

Зундаа хашарагуудаа хайшан гээ һаа, һайнаар таргалуулхамнайб гэжэ эрхим адуулгашан бүхы оролдолгоо гаргажа байдаг. Хашарагууд үглөөгүүр үүр сайжа байха үедэ хэбтэриһээ бодожо, бэлшээридэ гараад, үдэшын харанхы болотор үзүүр тунга ногоондо дуран соогоо эдеэлжэ ерэнэ. Тэдэнэр уһааршье, хужарааршье дутаагдадаггүй. Адуулгашан зунай сагта малдаа эдюулхэ хужараа хабар эртэ байхада зөөжэ абадаг.

Хаража байһан хашарагуудаа һайнаар таргалуулхын тулада Цырендоржо Гармаев жэлдээ байраяа гурба дахин һэлгэдэг байна. Зуһаландаа хоёр һара хахад тухай байгаад наана гол дээрэ үбһэнэй хуряагдажа, сабшалангай табигдахада буужа ерэдэг юм. Сабшалангай һуурй дээрэ һара тухай саг соо малаа бэлшээгээд, намартаа тарянай хуряагдажа, полинуудай табигдахалаар Зэдын гол дээрэхи үбэлэйнгөө байрада нүүжэ ерэдэг юм. Зундаа абаһан хүсыень тогтоожо, намартаа бүри таргалуулхын тулада Цырендоржо Дашиевич хашарагуудаа полинууд дээрэ һайнаар бэлшээнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 145 эмэ хашарагуудые хаража байгаад, зун, намарай сагта һайнаар таргалуулһанай ашаар мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ нэгэшье толгой малаа гарзалуулаагүй. Үбэлдөө хашарагууд хүсэ шадалаа һуларуулангүй ондо орожо; мүнөө намарай малһаа дутуугүй тарганаар харагдана.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз үбһэ тэжээл дутамагаар абажа, үбэлжэлгын үедэ Цырендоржо Дашиевич хашарагуудаа саг үргэлжэ адуулжа гараа. Үбэлэй сагта залуу малые адуулжа байха гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ. Зэдын гол дээрэ үбэлдөө хододоо жабарлажа байдаг дээрэһээ малые, илангаяа залуу малые шадамараар бэлшээхэ хэрэгтэй. Цырендоржо Дашиевич үбэлдөө хашарагуудаа һалхи, жабар багатай үндэр хада уулануудай үбэртэ, һалхигүй бүглүү газарнуудта адуулдаг юм. Тиигэжэ үбһэ тэжээл багаар хэрэглэн, залуу малаа гарзалуулангүйгөөр, хүсэ шадалыень һуларуулангүйгөөр ногоон дээрэ гаргана. Үбэлдөө хашарагуудтаа үбһэнтэй хамта горьтой ехэ солоомо эдюулжэ байдаг. Үбһэ багатай байһанаа мэдэжэ, үнгэрэгшэ намартаа солоомо ехээр суглуулжа абаһан байгаа.

Цырендоржо Гармаев колхозой бүхы малшадтал адляар хашарагуудайнгаа эдихэ үбһые барагсаан өөрөө хуряажа абадаг юм. Колхозой тарянажалай бригадаһаа нэгэ—хоёр хүн нэмэжэ үгтөөд лэ, бууса шадарайнгаа сабшалангые малшад өөһэдөө хуряажа абадаг байна. Үбһэ тэжээлээ иигэжэ өөһэдөө хуряажа абахадаа малшад сабшалангайнгаа ургасые гээлтэ хоролтодо оруулангүй суглуулжа абадаг, үбһөө бороодо сохюулжа, угаалгадаггүй юм. Малшад суглуулһан үбһэ болон солоомоёо саг болзортонь хашаалжа абаад, намартаа малда эдюулдэггүй, гэшхүүлдэггүй, үрилтэ хоролтодо оруулдаггүй байна. Мүн малшад өөһэдтөө даалгагдаһан сабшалан дээрэ үбэл, хабартаа малайнгаа наг шэбхые гаргажа, һайнаар үтэгжүүлдэг юм. Бууса шадарайнгаа газарнууд дээрэһээ үбһэ ногооной һайн ургаса хуряахын тулада малшадай хэды оролдожо байдагшье һаа, колхоздо сабшалангай газар багадажа, хуряаһан үбһэ тэжээлынь улам үдэжэ байгаа малдань хүрэнэгүй. Ургаса багатай сабшалангуудые хахалжа, тэжээлэй элдэб культурануудые тарижа ургуулха хэрэгтэ колхозой правлени анхаралаа үшөөл хүсэд табинагүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ кукуруза хэдэн зуун гектарта таригдадаг болоо. Тиибэшье, үнгэрэгшэ жэлдэ харууһа муутай байһан дээрэһээ өөдтэй ургаса хуряагдаагүй. Колхозой малшад кукурузада ехэл найдана гээшэ.

— Манай эндэ кукурузал ургуулжа шадаа һаа, малай тэжээл тухай һанаагаа зобохо юумэн үгы болохо һэн,—гэжэ Цырендоржо Дашиевич хөөрэнэ.

Зүгөөр, гансал кукуруза тараад һанаагаа амарха бэшэ, зунай сагта малдаа ногоон тэжээл болгон эдюулхын, мүн зелёнко болгожо хуряахын тулада колхоз орооһото болон бусад тэжээлэй культурануудые ехэ газарта таридаг болохо ёһотой. Ерэхэ намартаа бэлшээриин ногооной хагдаржа байха үедэ малдаа ногоон тэжээл болгон эдюулхын, ургажа байха үедэнь мал бэлшээхын тулада элдэб культурануудые горьтойгоор тариха шухала.

Колхоздо малай үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри үшөөл хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Һүүлэй жэлнүүдтэ ороной бусад областьнуудһаа эрхим үүлтэрэй буханууд худалдагдажа асарагданагүй. Хэрбээ һайн үүлтэрэй бухануудые олоорнь асараад, бэеэр томо, һайн һайн тугалнуудые абажа байгаа һаань, Цырендоржо Гармаев шэнги дүй дүршэл ехэтэй малшад тэдэниие һайнаар түлжүүлжэ, ойрын хэдэхэн жэл соо колхозой үнеэд ашаг шэмэ ехэтэй томо үүлтэрэй болохо байгаа.

М. ЦЫРЕНОВ.

Хитадай олониитэ Максим Горькиин нүгшэһэнһөө хойшо хорин жэлэй ойе тэмдэглэнэ

ПЕКИН, июниин 18. (ТАСС). Хитадта эгээн суутай гадаадын уранзохёолшо Горький тухай олон тоото статьянууд Пекинэй газетэнүүдтэ болон журналнуудта толилогдоно. Тэрэнэй зохёолнууд хитад литературын саашадаа хүгжэлтэдэ ехэ нүлөө үзүүлһэн байха юм.

Максим Горькиин нүгшэһэнһөө хойшо 20 жэлэй ойтой дашарамдуулан хитад-советскэ хани барисаанай нэгэдэлэй болон хитад уранзохёолшодой союзай зарлаһан баярай суглаан үсэгэлдэр Пекиндэ болоо. Тэрээндэ столицын олониитын элдэб организацинуудай болон культурна эмхи зургаануудай 1000 гаран түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Хитад уранзохёолшодой союзай түрүүлэгшын орлогшо Фын Сюэ-Фын гэгшэ тус суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, Горькиин уран зохёолой ажал гансал советскэ литературын урда үргэн ехэ хараануудые нээһэн бэшэ, харин хитад литературада гүнзэгы ехээр нүлөөлһэн байха юм гэжэ заана.

Хитад литературада Горькиин зохёолнуудай ямар нүлөөтэй байһан тухай ехэ элидхэл хитад-советскэ хани барисаанай нэгэдэлэй Пекинэй таһагай түрүүлэгшын орлогшо Пекинскэ университедэй ород хэлэнэй факультедэй декан Цао Цзин-Хуа гэгшэ хэһэн байна. Горькиин ажаябадал ба уранзохёолнууд тухай элидхэлые хэлэ литературын наукануудай кандидат В. И. Петровский хэһэн байна.

Баяр ёһололойнь хубиин дүүрэһэнэй һүүлээр агууехэ уранзохёолшын зохёолнуудһаа зарим хэһэгүүдынь уншагдаһан, «Эхэ» гэжэ советскэ кинофильм харуулагдаһан байна.

Президент Иосип Броз Тито Румынида ошохо

БЕЛГРАД, июниин 17. (ТАСС). Танюг агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Румыниин агууехэ Национальна суглаанай Президиумэй болон Министрнүүдэй Соведэй уряалаар ФНРЮ-гэй президент Иосип Броз Тито энэ оной июниин эсэс багта Румынида хуулита ёһоор айлшалха байна. Президент Титотэй хамта союзна гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшын орлогшо Эдвард Кардель, гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретарь Коча Попович, союзна гүйсэдхэхэ вечын гэшүүн Миялко Тодорович болон Хорватиин Арадай Республикын гүйсэдхэхэ вечын түрүүлэгшэ Яков Блажевич гэгшэд Румынида ошолсохо юм.

СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Лондондо хүрөө

ЛОНДОН, июниин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр нүүрһэнэй асуудалнуудые эрхилхэ национальна управлениин уряалаар СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци Лондондо хүрөө. Аэродром дээрэ тус делегацие нүүрһэнэй асуудалнуудые эрхилхэ национальна управлениин түлөөлэгшэнэр У. Рид болон Э. Брайан гэгшэд угтаба.

Тус делегаци энэ орон дотор дүрбэн недели соо байхадаа Англиин нүүрһэнэй томо бассейнүүдтэ ошохо юм.

Эд бараа абалсаха тухай Румыни ГДР хоёрой хоорондо хэлсээн баталагдаа

БУХАРЕСТ, июниин 17. (ТАСС). 1956 ондо Румынска Арадай Республика болон Германска Демократическа Республика хоёрой хоорондо эд бараа абалсаха тухай хэлсээн үсэгэлдэр Бухарестдэ баталагдаа. Тус хэлсээнэй ёһоор, Румыни ГДР-тэ үрэмдэлгын түхеэрэлгэ, руда, химикалинууд, модо, хүдөө ажахын продуктнуудые үгэхэ байна, Германска Демократическа Республика бүд нэхэлгын промышленностиин түүхэй эд, минеральна үтэгжүүлгэ, машинанууд, станогуудые, элдэб түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ байна.

Тус хэлсээн 1956 ондо эд бараа андалдан абалсалгые 1955 оной-хидо орходоо 40 процентээр ехэ болгохо гэжэ хараална.

Хитадта тусхай дунда һуралсал хүгжэнэ

ПЕКИН, июниин 18. (ТАСС). Мүнөө жэлдэ Хитадта 700 гаран тусхай дунда һургуулинуудта (багшанарай һургуулинуудые тоолонгүйгөөр) 310 мянган һурагшад — нёдондо жэлэйхидээ орходоо 3,5 дахин олоор абтаха байна. Эдэ һургуулинууд арадай ажахын элдэб һалбаринуудта зорюулан мэргэжэлтэдые бэлдэхэ юм.

Румынска Арадай Республикада Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительственна делегациин байһан тухай хамтын коммюнике

БУХАРЕСТ, июниин 17. (ТАСС). Румынска Арадай Республикада Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительственна делегациин байһан тухай хамтын коммюнике мүнөөдэр газетэнүүдтэ толилогдоо. Нүхэд Ким Ир Сен, Пак Ден Ай, Нам Ир, КНДР-эй правительственна делегациин бусад гэшүүд болон нүхэд Г. Георгиу-Деж, Киву Стойка, Г. Преотясса болон румынска хүдэлмэришэнэй партиин бусад хүтэлбэрилэгшэд, Румынска Арадай Республикын правительствын гэшүүд хоёр оронуудай хоорондохи харилсаануудай асуудалнуудаар, уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар һанамжануудые хэлсээ гэжэ коммюнике соо заагдана.

РНР КНДР хоёрой хоорондохи харилсаанууд бэе бэеэ хүсэд ойлголсолгын, хүндэлэлгын, ахадүүгэй хани харилсаанай үндэһэ һуури дээрэ хүгжэнэ, эдэ харилсаанууд хоёр арадуудай аша туһада, социализм байгуулгада ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлгэдэ хүсэд таарана гэжэ хоёр правительствонуудай түлөөлэгшэнэр заана.

Хоёр правительствонуудай түлөөлэгшэнэр РНР КНДР хоёрой хоорондохи политическэ, экономическа болон культурна хани харилсаае саашадань хүгжөөхэ шухала гэжэ тэмдэглээ. Энэ зорилгоор хоёр таланууд үни удаан болзортойгоор худалдаа наймаанай хэлсээ, мүн тэрэшэлэн научно-техническэ холбоо харилсаатай байха тушаа хэлсээнүүдые хэжэ эхилхэ гэжэ шиидээ.

Румынска Арадай Республика Корейскэ Арадай Республикада түхеэрэлгэ, установкануудые болон тус ороной экономическа һэргээн бодхоолгодо шухала бусад зүйлнүүдые үгэхэ байна. Дайнай хойто тээхи һэргээн бодхоолгын болон экономическа байгуулалтын хэрэгтэнь корейскэ арадта ахадүү бусад оронуудай арадуудтай хамта румынска арадай туһаламжа хүргэһэнэй түлөө, саашадаа туһаламжа хүргэжэ байха байһанайнь түлөө КНДР-эй правительственна делегаци гүнзэгы ехэ баясхалан хүргөө.

Һүүлэй үедэ уласхоорондын байдалай һайжарһан бадалые хоёр правительствонуудай түлөөлэгшэнэр ехэ ханамжатайгаар тэмдэглээ. Арсалдаата асуудалнуудые хэлсээ хэжэ, гүрэнэй ажал-ябуулагшадай хоорондо сэхэ холбоо барисаа байгуулха гээшэ уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые саашадаа һуларуулгын, хүнүүдые олоорнь үгы хэхэ зэбсэгые хорилгын, буу зэбсэг хороолгын, гүрэнүүдэй хоорондо бэе бэедээ этигэлсэхэ ябадал бэхижүүлгын зам, Европодо болон Азида хамтын аюулгүй байдал бэелүүлгын зам мүн гэжэ һайнаар ойлгожо байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ. Румынска Арадай Республика болон Корейскэ Арадай-Демократическа Республика хадаа бэе бэедээ ашагтай байлгын үндэһэ һуури дээрэ худалдаа наймаа хүгжөөхын түлөө, культурна харилсаануудые хүгжөөхын түлөө, бүхы оронуудтай эбтэйгээр ажаһуухын түлөө оролдоно.

Демократическа үндэһэ һуури дээрэ Корейе амгалан ёһоор нэгэдүүлгэ хадаа уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха, Дальна Востогто эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай зүйл мүн болохо гэжэ хоёр правительствонуудай түлөөлэгшэнэр хэлэнэ.

РНР-тэ КНДР-эй правительственна делегациин ошоһон ябадал, һанамжаяа хэлсэһэнэй үрэ дүнгүүд румын болон корейскэ арадуудай хоорондо эбтэй байдал бэхижүүлгэдэ, эб найрамдал болон уласхоорондын хани харилсаа бэхижүүлгэдэ шухала зүйл мүн болоно гэжэ хоёр правительство ханамжатайгаар мэдүүлнэ.

КНДР-эй правительственна делегаци Будапешт ерэбэ

БУДАПЕШТ, июниин 17. (ТАСС). Мүнөөдэр венгерскэ правительствын уряалаар КНДР-эй министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшэ Ким Ир Сен түрүүтэйгээр Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын правительственна делегаци Будапештдэ ерээ.

Ферихедьскэ аэродром дээрэ КНДР-эй правительственна делегацие венгерскэ ажалшадай партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Матиас Ракоши, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Андраш Хегедюш, Венгерскэ Арадай Республикын Президиумэй түрүүлэгшэ Иштван Доби, гүрэнэй суглаанай түрүүлэгшэ Шандор Ронаи, ВПТ-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд болон секретарьнар, министрнүүд, эсэгэ ороной арадай фронтын хүтэлбэрилэгшэд, Будапештын ажалшадай түлөөлэгшэнэр угтаһан байна.

КНДР-эй правительственна делегацие СССР-һээ Венгридэ байдаг посол Ю. В. Андропов, Хитадай Арадай Республикын, Польшын, Чехословакиин, Германска Демократическа Республикын ба бусад хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй дипломатическа түлөөлэгшэнэрые толгойлогшод болон харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, венгерскэ болон гадаадын корреспондентнүүд тэрэшэлэн угтаһан байгаа.

Венгриин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Андраш Хегедюш корейскэ хани нүхэдөө халуунаар амаршалаа. Ким Ир Сен харюугай үгэ хэлэһэн байна.

Ажалша эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конференци хүдэлмэреэ дүүргээ

БУДАПЕШТ, июниин 17. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин үүсхэлээр зарлагдаһан ажалша эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн нэгэдэхи конференци мүнөөдэр Будапештдэ хүдэлмэреэ дүүргээ. Конференциин хүдэлмэридэ 42 оронуудай 500 шахуу делегадууд хабаадалсаа. Тэрэ тоодо Советскэ Союзһаа, Англиһаа, Францииһаа, Хитадай Арадай Республикаһаа, Япониһоо, Индиһээ, Германиһаа, Польшоһоо, Австралиһаа, Бразилиһаа, Мексикэһээ, Испаниһаа, Мадагаскарһаа, Французска Камерунһаа, Ливанһаа, Сириһээ болон бусад оронуудһаа делегадууд байлсаа.

Конференци хадаа социальна болон политическэ эрхэнүүдые дайлан абахын түлөө ажалша эхэнэрнүүдэй эбтэ тэмсэл тухай Франциин ажалай бүгэдэниитын конфедерациин секретарь Жермены Гийе гэгшын элидхэлые, профсоюзна ажабайдалда болон профсоюзуудые хүтэлбэрилгэдэ ажалша эхэнэрнүүдэй хабаадалгые эдэбхитэй болгохо тухай Цунэ Дауси гэгшын (Япони) элидхэлые шагнаһан байгаа. Конференцидэ түлөөлэгдэһэн бүхы шахуу оронуудай түлөөлэгшэнэр элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа.

Ажалша эхэнэрнүүдэй уласхоорондын нэгэдэхи конференци гурбан документ нэгэн дуугаар баталан абаа: ниитэ резолюци, ажалай уласхоорондын организациин генеральна директортэ ажалша эхэнэрнүүдэй Бүхэдэлхэйн конференциин меморандум болон бүхы дэлхэйн ажалша эхэнэрнүүдтэ хандалга абаа.

Болгарида зэд хайлуулгын завод баригдана

СОФИ, июниин 17. (ТАСС). Балканы хадын хормойдо Пирдоп болон Златица городуудай хоорондо Болгари дотор зэд хайлуулгын түрүүшын заводые барижа эхилээ. Заводэй проектые советскэ мэргэжэлтэд зохёон байна. Тус завод тон шэнэ техникээр хангагдаха юм. Үйлэдбэриин бүхы процессүүд механизированна байха. Түхеэрэлгын гол зүйлнүүдые Советскэ Союз үгэхэ юм. Тиихэдэ зарим цехүүд болгарска машинануудаар хангагдаха. Тус завод 1958 ондо ашаглалгада орохо. Тэрэ завод 8 мянган тонно рафинированна зэд үйлэдбэрилхэ хүсэтэй. Тэрэнэйнь гадна, тус завод болгарска хүдөө ажахые виноградник сэрэмжэлгын дайсадтай тэмсэхэдэ хэрэгтэй хүхэ байбангаар хангаха юм.

Саашадаа заводой хүсые ехэ болгохо гэжэ хараалагдана.

Нүүрһэнэй шахтануудта зорюулагдаһан советскэ түхеэрэлгэ Индидэ абтаа

ДЕЛИ, июниин 18. (ТАСС). «Стейтсмен» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, үрэмдэлгын 20 түхеэрэлгэ Советскэ Союзһаа Бомбей гэжэ городто асаргадаа. Тэдэнь Индиин гүрэнэй нүүрһэнэй шахтануудта зорюулагдаһан байна. Тус газетэ Советскэ Союзһаа түхеэрэлгэнүүдэй түргэнөөр абтаһые тэмдэглэнэ.

Хоёрдохи табанжэлэй түсэбэй ёһоор гүрэнэй нүүрһэнэй шахтанууд 12 миллион тонно ехээр нүүрһэ малтаха ёһотой. Үмсын хамаата шахтанууд нүүрһэ абалгаяа 10 миллион тонноор ехэ болгохо байна.

Сибириин арадай хоор

Һаяхан Новосибирскэ областной филармониин дэргэдэхи Сибириин арадай хоор манай Улан-Удэдэ концерт табиба.

— Манай хоорые 1945 оной майн 9-нэй үдэр тогтоо гэжэ тоологшобди, — гэн тус хоорой хормейстер Г. В. Фуфаева хөөрэнэ.

Сибириин арадай хоор анха түрүүн уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдэй шалгаран гараһан бэлигтэй дууша, хатарша хүбүүд, басагадһаа бүридөө юм. Эндэ токарьшье, поваршье ябаһан, колхозчигшье, һурагшашье, вагоной проводнигшье, мүн хүдөө нютагуудта культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ябаһан избач, библиотекарьнуудшье бии юм. Жэшээлхэдэ, «Алтайн гуниг» гэжэ дуу дуулаһаг хоёр басагадай нэгэниинь — Т. Кириллова токарь ябаһан, нүгөөдэнь—А. Попова хүдөөдэ избачаар хүдэлһэн юм. Мүн шог дуу— частушкануудые бэрхээр дууладаг А. Климушина техникумдэ һуража байһанаа тус хоорто ороһон юм.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Сибириин арадай хоор ажалдаа горьтойхон амжалта туйлаа, Советскэ Союзайнгаа али бүхы хизаарнуудаар ябажа, амжалта туйлалтануудаа харуулан, һайн һайхан алдар суу хуряажа, эгээн мэдээжэ суутай уранһайханай творческо коллективүүдэй нэгэниинь болоо. 1954—1955 онуудай туршада тус хоор Прибалтийска республикануудаар, Украинаар, Крымээр, Кавказай болон, Дунда Азиин республикануудаар ябаһан байна. Мүн 1955 ондо Сибириин арадай хоор хоёр дахин правительственна концерт Москва городто табиһан байха юм. Энэ ушар Сибириин арадай хоорой коллективэй амжалта, туйлалтынь ямараар сэгнэгдэдэгынь харуулна.

Мүнөө жэл Дальна Востогоор ябажа, бусаха замдаа манай Улан-Удэдэ хүрэбэ.

— Һайн, һонирхолтойшье концерт харабабди, — гэжэ улан-удынхид сэгнэнэ.

Нээрээшье, Сибириин арадай хоорой концертын программань ехэ һонирхолтой байба. Мүнөөнэй Советскэ Сибирь, атар шэнэ газарые хахалжа, алтан шара шэниисэ таряжа, Обь, Енисей мэтэ ехэ ехэнүүд уһа мүрэн дээрэ электростанцинуудые барижа байһан Сибирь тухай хоор дуулана:

«...Бүтүү хүбшөөр сэнгээбди
Баарһамни харанхыда төөришөө.
Инагуудта һаруул байхын түлөө
Обь дээрэ ГЭС бодхооё...» — гэжэ дуулалдахадань зал соо һуугшад миһэрэн һууна.

«Атар газар хахалхаа ошоһоор
Айдар Ванюшкамни мартажархёо», — гэжэ нэгэ басаганайнь гуниглахада:
«Минии залхуу ошоогүй
«Маргааша, Маргааша» гэнэ.
Гүйгөөд, яараад яахамнайб,
Городтоо сэгсэлзэхэм дээрэ гэнэ»,
— гэжэ нүгөөдэнь үелдэгөө шоо үзэнэ. Эдэ бүгэдэ сибириинхидэй ажабайдал, һанал бодолые, залуушуулай сэдьхэлые харуулхаһаа гадна, ород арадай дуунай нэгэ һалбари—частушканууд хадаа ехэ хүмүүжүүлхы удхашанартай, хүсэтэй арга зэмсэг гэжэ харуулна. Мүн частушканууд болбол ажабайдалай олон шэнэ үзэгдэл, хубилалтануудые саг дары олондо нэбтэрүүлэн тараадаг:

«Ханилһан гансам Крымдэ, тээд,
Хайшаахан бэлэг эльгээлтэйб?
«Сибириингээ виноград» гээд
Сэдьхэлһээ басагадни дурадхана,
— гэжэ хоорой гүйсэдхэһэн частушкануудай нэгэ бадагта хэлэгдэнэ. Энэ хадаа шэрүүн хүйтэн Сибирьтэ ургуулһан халуун ороной үнжэгэн эрхэ алим жэмэсээр гайхуулха, советскэ хүнэй зориг, хүсэлөөр нютагай ургаса, жэмэсые хубилгаха гэһэн удхатай.

Тиимэһээ Сибириин арадай хоорой частушканууд концерт шагнагшадые ехээр һонирхуулна. Частушканууд уран бэрхээршье, ирагуу хонгёогоорошье гүйсэдхэгдэнэ. Илангаяа «Гармошкын дэмжэлгэтэй частушка» гээшые гүйсэдхэһэн А. Климушина хүн зониие ехээр баясуулаа.

«Бэрхэл байна хойрогто
Буляалгаха гээшэ дураяа.
Докладгүйгөөр дэмыдэ
Дандаа орожо бү яба гээ», — гэжэ тэрэнэй дуулахадань, хүн сэдьхэлһээ энеэнэ.

Мүн шог ёгтотой, сатирическа дуунууд ехэ һонирхолтой байба. Тэдэнэй дундаһаа «Барыня» гэжэ дуун суглааргшадые хүхеэгээ. Эндэ юушье хэхэгүй аад, үбгэнэйнгөө хүзүүн дээрэ дурандаа годоорһон «барыня»-һамган тухай, мүн һамгандаа һаймһаржа, гэртээ гар хоо-һон ерэдэггүй, харин заалһаа складһаа элдэб юумэ абаад ерэдэг дээгүүр тушаалтай үбгэн тухайнь дуулагдана.

Гадна, сибириинхидэй хуушанай ажаһуудал, ёһо гурим, заншалай—хурим түрын, загаһашадай дуунууд эндэ дуулагдаа.

Концертын программын тон һонирхолтой зүйлынь «Сибириин арадай гурбан хуушан дуун» гэһэн үзэгдэл болоно. Бүхы коллективэй хабаадаһан тус үзэгдэлэй «Би бэһэлиг мухарюулнаб» гэжэ түрүүшын сценэдэнь бүгэдын наадан болоно. Хоёрдохи сценэнь — «Би үдэшэлэн голой саада бэедэ сэнгээб» гэжэ дүхэригэй дуун. «Ошохошьегүйб, орохошьегүймни ха даа» гэжэ гурбадахи сценэнь хатар пляскаһаа бүридэнэ. Энэ үзэгдэл хоорондоо нягта холбоотой, арадай ажаһуудалайнь байдалые харуулһан, үндэр хэмжээнэй уранһайхан наадан боложо шадаа юм.

Суглааргшадые баясуулһан һонирхолтой концерт «Залуушуулай» гэһэн ехэ хатар танцын үзэсхэлэн һайхан сценээр түгэсэбэ.

Хуушанай дуунуудые найруулан заһаха талаар илангаяа тус хоорой уранһайханай хүтэлбэрилэгшэ В. С. Левашев ехэ ажал хэһэн байна. Тэрээнэй найруулан заһаһан «Юуншьеб шатанал, носонол...», «Бэһэлигээ унагаажархёоб», «Загаһахан-жараахайхан...» ба бусад олон дуунууд ехэ халуунаар хүлеэгдэа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Г. Стукачева частушка гүйсэдхэнэ. 2. Сибириин арадай хоор.

Б. Бадараевай текст

С. Доржиевай фото.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

1948 ОНДО ГАРГАГДАҺАН ГҮРЭНЭЙ ШҮҮБЭРИТЭ 2% УРЬҺАЛАМЖА

1956 оной июниин 10-да Москва городто болоһон шүүбэриин 17-дохи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудай серинүүд болон облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд тудаа:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
000016	18*)	5 000	012517	1—50	400	024525	1—50	400	038191	50*)	25 0…
000028	1—50	400	012659	33*)	10 000	024952	1—50	400	038235	1—50	400
000655	30*)	5 000	012684	1—50	400	025046	1—50	400	038345	1—50	400
000849	28*)	10 000	013213	27*)	5 000	025265	44*)	10 000	038696	14*)	10 0…
001115	1—50	400	013439	1—50	400	025748	32*)	5 000	038969	1—50	400
001373	1—50	400	013534	40*)	25 000	025947	1—50	400	039033	1—50	400
001522	1—50	1 000	014153	1—50	400	025957	13*)	25 000	039168	1—50	400
001555	1—50	400	015312	1—50	400	026194	1—50	400	039324	22*)	5 0…
001761	1—50	400	015453	1—50	400	026552	1—50	400	039328	1—50	400
001818	1—50	400	015662	1—50	400	027185	11*)	10 000	039373	1—50	400
002062	1—50	400	015918	1—50	400	027464	26*)	25 000	039444	1—50	400
002070	11*)	10 000	016121	1—50	400	027861	1—50	400	039512	29*)	5 0…
002095	1—50	400	016142	1—50	400	028035	1—50	400	039683	1—50	400
002885	30*)	10 000	016443	49*)	5 000	028159	48*)	25 000	039840	50*)	5 0…
002956	1—50	400	016619	1—50	400	028347	1—50	400	039847	1—50	400
003085	1—50	400	016904	1—50	400	028370	34*)	5 000	040284	1—50	400
003099	1—50	400	017163	1—50	400	028648	28*)	5 000	040304	1—50	400
003198	47*)	10 000	017289	1—50	400	029044	48*)	5 000	040643	12*)	10 0…
003211	1—50	400	017327	29*)	5 000	029113	11*)	10 000	041004	36*)	10 0…
003247	1—50	400	017376	1—50	400	029684	16*)	5 000	041528	1—50	[illegible]
003548	1—50	1 000	017377	1—50	400	029958	1—50	400	041533	1—50	[illegible]
003619	1—50	400	017524	39*)	10 000	030440	1—50	400	041592	30*)	5 0…
003844	1—50	400	017698	1—50	400	030491	1—50	400	041844	1—50	[illegible]
003921	1—50	400	017763	1—50	1 000	030500	25*)	5 000	041941	1—50	[illegible]
003922	1—50	400	017800	46*)	5 000	030562	1—50	400	042553	1—50	[illegible]
004066	14*)	10 000	017872	1—50	400	030653	1—50	400	042570	1—50	[illegible]
004165	1—50	400	017914	1—50	400	030756	1—50	400	042574	1—50	[illegible]
004194	40*)	5 000	017927	1—50	400	030904	12*)	10 000	042625	20*)	10 0…
004373	1—50	1 000	018014	11*)	5 000	031285	01*)	5 000	042683	1—50	[illegible]
004556	1—50	400	018197	31*)	5 000	031682	1—50	400	042764	36*)	5 0…
005352	1—50	400	018353	1—50	400	031924	1—50	400	042765	1—50	[illegible]
005353	1—50	400	018518	1—50	400	031933	50*)	10 000	043036	1—50	[illegible]
005472	31*)	10 000	018520	34*)	10 000	032138	44*)	5 000	043292	1—50	[illegible]
005490	1—50	400	018597	20*)	10 000	032184	1—50	400	043901	1—50	[illegible]
005650	1—50	400	018739	1—50	400	032437	43*)	5 000	044086	1—50	[illegible]
005752	42*)	10 000	018742	39*)	5 000	032607	1—50	400	044110	1—50	[illegible]
005760	1—50	400	019679	1—50	400	032719	1—50	400	044319	44*)	5…
006163	1—50	400	019749	1—50	400	032841	21*)	10 000	044480	1—50	[illegible]
006294	1—50	1 000	019779	1—50	400	033062	1—50	400	044613	1—50	[illegible]
006370	1—50	400	019848	31*)	5 000	033286	1—50	400	045134	1—50	[illegible]
006462	44*)	50 000	020040	1—50	400	033418	42*)	5 000	045177	1—50	[illegible]
006650	1—50	400	020458	1—50	400	033721	1—50	400	045224	1—50	[illegible]
006673	1—50	400	021693	45*)	5 000	033896	1—50	400	045267	20*)	5…
006740	1—50	400	021861	1—50	400	034052	1—50	400	046359	1—50	[illegible]
008155	37*)	5 000	022082	1—50	400	034673	1—50	400	046431	19*)	25 0…
008345	1—50	400	022423	1—50	400	034704	1—50	400	046541	49*)	25…
009069	1—50	400	022524	1—50	400	034786	29*)	5 000	046592	1—50	[illegible]
009187	1—50	400	022577	1—50	400	035179	11*)	5 000	046696	44*)	10…
009250	1—50	400	022894	1—50	400	035224	1—50	400	046757	1—50	[illegible]
009565	47*)	5 000	022896	1—50	1 000	035471	37*)	5 000	046765	14*)	25…
009670	44*)	5 000	022956	06*)	10 000	035487	1—50	400	046793	1—50	[illegible]
009700	11*)	10 000	022994	1—50	400	036021	1—50	400	046915	1—50	[illegible]
009833	1—50	400	023022	1—50	400	036508	33*)	5 000	047508	1—50	[illegible]
009914	1—50	400	023049	1—50	400	037176	33*)	5 000	047888	14*)	5…
009972	1—50	1 000	023075	1—50	400	037382	12*)	5 000	048103	08*)	5…
010184	36*)	50 000	023576	03*)	5 000	037502	04*)	5 000	048214	35*)	5…
010200	1—50	1 000	023659	01*)	5 000	037681	1—50	400	048322	47*)	5…
010990	21*)	10 000	023864	1—50	400	037713	1—50	400	049104	05*)	5…
011862	1—50	1 000	023899	1—50	400	037891	29*)	5 000	049183	1—50	[illegible]
012045	20*)	25 000	024032	1—50	400	037910	1—50	400	049299	1—50	[illegible]
012186	1—50	400	024182	1—50	400	037995	1—50	1 000	049380	1—50	[illegible]
012271	1—50	400	024187	06*)	5 000	038105	1—50	400	049420	21*)	25…
012380	1—50	400	024395	07*)	5 000	038165	08*)	5 000			

*) Энэ сериин облигацинуудай нүгөөдэ 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэригэй шүүбэри тудаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин түрүүлэгшэ
Москва городой—ажалшадай депутадуудай Дзержинскэ
районно Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ А. С. КЛИМОВ
Комиссиин харюусалгата секретарь Е. П. ЛЕПЕНДИН

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74. отв. секретаря — 27 37 партийной жизни сельского хозяйства — 47 59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74. корректорская — 32-67 бухгалтерия 37 32 Для междугородных переговоров — 16.

Н—00792. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3305.